TRST, sobota
2. novembra 1957
Leto XIII. - Št. 261 (3796)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel. 94-638,
93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din. MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 480, vnaprej: četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din, Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Žalosten obračun po treh letih francoske kolonialne vojne v Alžiru

Okoli 75.000 človeških žrtev in ogromna materialna škoda - Vsak dan dve milijardi za vojno - Burgibova prizadevanja - Poziv Alžircev OZN, naj zahteva od Francije realistično rešitev

PARIZ, 1. — Zaradi današnjega praznika je Felix Gaillard odložil nadaljnje razgovore za sestavo vlade na jutri. Danes pa se je pripravljal na svojo morebitno izjavo o investituri. Sinoči je Gaillard potrdil, da, če bo socialistična stranka v nedeljo izrekla pripravljenost sodelovati v vladi, bo lahko sestavil vlado v ponedeljek in bo v torek zahteval investituro.

Medtem je alžirski upor stopil danes v četrto leto. Ta obletnica, ki prihaja prav na dan spomina na mrtve, je še poseben opomin za Francijo.

Ko se v številnih francoskih in alžirskih družinah spominjajo padlih ujetih in pogrešanih, delajo politični opazovalci in tisk žalosten obračun preteklih treh let vojne. Francoske vojaske oblasti niso do sedaj še objavile nobenega dokončnega in podrobnega pregleda. Podatki, ki se navajajo, so torej le približni. Računajo, da celotno število žrtev — civilnih in vojaških, francoskih in alžirskih — ni manjše od 75.000. V tem je: 44.000 Alžircev padlih v boju; 4.200 francoskih vojakov padlih in 750 pogrešanih; 7.000 Alžircev padlih med terorističnimi akcijami, 27000 pa pogrešanih; 1100 Francozov ubitih pri raznih atentatih, 180 pa pogrešanih; približno 12.000 vojakov in civilistov hudo ranjenih v bojih in med atentati. Zatrjujejo, da so Francozi zajeli okoli 25.000 Alžircev.

Pa tudi kar se tiče materialnih izgub, je obračun porazen. Med sabotažnimi dejanji, in požigi kmetij je bilo uničenih približno 1900 kmetij, 4 milijone stotov žita, 70.000 hektarov vrtnih nasadov (kar je ena šestina od vseh nasadov), pobitih 80.000 glav živine, posekanih 570.000 sadnih dreves in uničenih 4.000 kmetijskih strojev.

Temu s[illegible]amu je treba dodati še sabotaže pri železnicah in železni[illegible]kemu omrezju, razdejanje in požare v tovarnah, električnih centralah, skladiščih, telefonskih in telegrafskih napeljavah itd. Skupno se ceni materialna izguba na preko 200 milijard frankov, t.j. 300 milijard lir, ne da bi pri tem računali izgube zaradi zmanjšanja industrijske in kmetijske proizvodnje, ki je posledica sabotaže prevoznih sredstev in negotovosti na področjih, kjer se vodijo pogoste akcije osvobodilne vojske proti francoskemu okupatorju, ter zaradi velikega zmanjšanja krajevne delovne sile.

Francijo pa stane alžirska vojna mnogo več. Približno pol milijona mož je pod orožjem in s tem se državi odteguje potrebna delovna sila. Posledica tega je zmanjšanje proizvodnje na vseh sektorjih. Računajo, da stanejo Francijo vojaške operacije skoraj 2 milijardi frankov na dan, t. j. okoli 700 milijard frankov letno. Če Francija preživlja tako hudo gospodarsko krizo, je treba to v pretežni meri pripisati prav alžirski kolonialni vojni.

S politične strani pa so znane posledice alžirske vojne, ki je zlasti v zadnjih dveh letih v ospredju francoskega političnega življenja. Težave, ki nastajajo v zvezi z mirno rešitvijo tega vprašanja, zagrizena nasprotja med politiki in strankami so povzročile ostre spore in hude vladne krize, kakršna je prav sedaj, ki traja že 32 dni in ki bi utegnila po trajanju in zapletenosti prekoračiti vse dosedanje. Poleg tega se vedno bolj šibi položaj Francije v svetu, predvsem v OZN, kjer bodo čez nekaj tednov zopet razpravljali o alžirskemu vprašanju.

Tudi v preteklem tednu so se boji na vsem alžirskem ozemlju nadaljevali s povečano srditostjo. V francoskih vojaških krogih zatrjujejo, da je v teh bojih padlo 500 Alžircev. Kakor običajno pa ne omenjajo francoskih izgub.

V Parizu pa so danes aretirali 14 pristašev alžirske narodnoosvobodilne fronte, ki so imeli svoj štab v kleti nekega hotela, katerega lastnik je neki Alžirec. Policija je vdrla v klet hotela in zaplenila nekaj dokumentov. Večino dokumentov pa so Alžirci zažgali, preden je policija prišla. Aretirane Alžirce so poslali v pariške zapore.

Ob tretji obletnici začetka upora v Alžiru je bilo danes v Tunisu veliko zborovanje, ki so ga organizirali stranka Neodestur, sindikati ter druge organizacije in ustanove. Na zborovanju so poudarjali podporo politiki predsednika Burgibe, ki se zavzema za mirno rešitev alžirskega vprašanja. Sprejeli so tudi resolucijo, ki poziva svetovno javnost, naj se zavzame za prenehanje vojne v Alžiru. Resolucijo bodo poslali Burgibi in glavnemu tajniku OZN. Pomočnik glavnega tajnika tunizijske Splošne zveze dela je izjavil na zborovanju, da bi v primeru neuspeha Burgibovih naporov tunizijski delavci prekoračili mejo z Alžirom, da pomagajo v oboroženi borbi.

V New Yorku je predstavnik alžirske narodnoosvobodilne fronte izjavil, da Alžirci še vedno iščejo rešitev s Francijo, pri čemer pa ostane še vedno pogoj, da Francija prizna neodvisnost Alžira. Predstavnik je izjavil, da je treba uradno sporočilo, ki ga je izvršilni in koordinacijski odbor osvobodilne fronte objavil v Tunisu, tolmačiti v tem smislu. «Mi zahtevamo od Združenih narodov, je dodal, da izvajajo na Francijo potreben pritisk, da jo pripravijo na pogajanja na realistični podlagi».

Predstavnik je poudaril, da osvobodilna fronta še dalje išče rešitev v severnoafriškem okviru, ki naj omogoči uvedbo novih odnosov med tremi severnoafriškimi deželami in Francijo. «V tem smislu, je dodal, gredo tudi napori vlad Tunizije in Maroka, katerih čustva do zahoda so dobro znana».

V krogih OZN ne izključujejo, da se bo o Alžiru razpravljalo, še preden se je predvidevalo. Pričakujejo namreč, da bo razprava o razorožitvi v kratkem končana. Slečila bodo vprašanja, s katerimi se bo skupščina bavila le nekaj dni. Zato bi alžirsko vprašanje utegnilo priti na vrsto že sredi novembra. Ugotavljajo pa, da tudi, če bo francoski parlament izglasoval zaupnico vladi v prihodnjih dveh tednih, Pariz ne bo imel potrebnega časa, da pripravi svojo politiko glede Alžira in da jo sporoči delegacijam pred začetkom diskusije.

——«»——

PARIZ, 1. — V Franciji nameravajo zgraditi 40.000-tonsko petrolejsko ladjo na atomski pogon. Zadevni načrt bo pripravljen v nekaj mesecih. Do sedaj niso še sporočili, kdaj bodo začeli ladjo graditi

Obrambni minister Egipta na uradnem obisku v ZSSR

Razgovor z Malinovskim in drugimi vojaškimi osebnostmi - Naser obišče SZ spomladi

MOSKVA, 1. — Egiptovski obrambni minister general Hakim Amer je prišel danes na obisk v Moskvo. Na letališču ga je sprejel novi sovjetski obrambni minister maršal Malinovski. Na letališču so bili tudi vrhovni poveljnik sovjetske mornarice maršal Gorškov, poveljnik sovjetskega letalstva Konstantin Veršinin, pomočnik zunanjega ministra Vladimir Semjonov, egiptovski poslanik v Moskvi Aud El Kuly in druge osebnosti.

General Amer je prišel v Moskvo na svoječasno vabilo bivšega obrambnega ministra maršala Žukova. Amer je odpotoval iz Kaira s sovjetskim reaktivnim letalom «TU 104», ki je nalašč prišlo sinoči iz Moskve. Spremljajo ga poveljnik mornarice admiral Ezzat in drugi častniki.

Nocoj je Amerja sprejel sovjetski obrambni minister Malinovski in se z njim dolgo razgovarjal. Zvečer je Malinovski priredil večerjo na čast egiptovskemu generalu. Na večerji so bili navzoči glavni predstavniki sovjetske vojske in mornarice. Med njimi poveljnik sil varšavskega pakta maršal Konjev, načelnik glavnega štaba maršal Sokolovski, načelnik mornarice admiral Gorškov, načelnik letalstva maršal Veršinin ter generala Antonov in Malindin.

Zahodni opazovalci izjavljajo, da navzočnost teh predstavnikov oboroženih sil kaže, da po odstavitvi Žukova ni prišlo do nobene spremembe v sovjetskem vojaškem poveljstvu.

Kairski «Al Ahram» piše, da bo general Amer ostal v Sovjetski zvezi dva tedna in da bo tam imel važne vojaške razgovore s sovjetskimi voditelji. General Amer se bo udeležil tudi proslav ob 40. obletnici oktobrske revolucije.

Predsednik prezidija vrhovnega sovjeta SZ Vorošilov pa je včeraj dopisniku nekega kitajskega lista izjavil, da bo predsednik egiptovske republike Naser prišel na uraden obisk v SZ prihodnjo pomlad.

Uradno poročilo o Žukovu pričakujejo šele za nocoj

Veleposlanik Zamčevski je verjetno prinesel iz Moskve pismo Hruščeva za maršala Tita, ki je resno bolan - Proslave v Moskvi se bo udeležila tudi angleška parlamentarna delegacija

PARIZ, 1. — Pariški dnevnik *«Franc Tireur»* poroča danes, da se je iz verodostojnega vira zvedelo, da maršal Žukov ni hotel podpisati nobene samokritike ter da prav zaradi tega še ni bilo objavljeno uradno poročilo o njegovi novi funkciji.

Iz Beograda pa poroča dopisnik *United Press*, da se je sovjetski veleposlanik Ivan Zamčevski vrnil danes iz Moskve, kjer je bil navzoč na plenumu centralnega komiteja KP ZSSR kot kandidat za člana CK. Zamčevski je pred tem spremljal maršala Žukova na njegovem obisku v Jugoslaviji. Predpostavlja se, da je Zamčevski prinesel posebno pismo za maršala Tita, ki baje vsebuje vzroke, zaradi katerih je bil maršal Žukov odstranjen. Dopisnik AFP pa poroča, da je Zamčevski takoj po prihodu v Beograd zaprosil za sprejem pri maršalu Titu. Odgovorili naj bi mu bili, da je predsednik republike precej bolan in da leži v postelji ter da ves dan ni nikogar sprejel.

Dopisnik trdi dalje, da je bil nato določen sestanek Zamčevskega s Kardeljem, ker bo maršal Tito prisiljen zaradi hudega revmatizma zapustiti Beograd in se precej dolgo časa zdraviti na Brionih. Isti dopisnik ve tudi povedati, da se v Beogradu govori, da je zasedanje centralnega komiteja trajalo tri dni in se končalo v sredo, kar naj bi pomenilo, da je bila razprava precej burna, med katero je Žukov odločno branil svoje stališče. Verjetno je, da je bila glavna obtožba domnevni poskus Žukova, da postavi vojsko iznad partije, sporedne obtožbe pa bi bile: da je zagovarjal «politiko vojaških pustolovščin» in da je bil «nepopustljiv do komunističnih držav Vzhodne Evrope.

Medtem pa sovjetska časopisa *«Rdeča zvezda»* in *«Sovjetska flota»* nadaljujeta z objavljanjem člankov, v katerih se ponavljajo že znane zahteve, da se poveča vpliv komunistične partije v vojaških enotah. *«Sovjetska flota»* v članku ne omenja Žukova temveč le «določene» osebe, ki jim pripisuje naslednje napake: 1. poskus zmanjšanja vloge partije v vojski, 2. da so odklonile kritiko in samokritiko, 3. da so bile indiferentne glede dviganja ravni vojaškega in političnega pouka, da so bile servilne, prilagodljive in podobno. 4. da so počenjale nemoralna dejanja, 5. da so prekršile partijsko disciplino, 6. da so bile preveč vzvišane in podobno in 7. do niso v zadostni meri izvrševale stvarno delo na vojaškem področju in da so zapadle v birokratizem.

Nekateri potniki, ki so prispeli danes iz Moskve na Zahod, trdijo, da na moskovskem letališču ni več slike maršala Žukova med slikami članov prezidija CK KP. Povedali so tudi, da že od prejšnjega petka ni več vojaških vaj za parado, ki bo ob priliki 40. obletnice oktobrske revolucije. Trdijo tudi, da bo uradno poročilo o «zadevi Žukov» znano verjetno jutri zvečer. Ljudsko republiko Kitajsko bo na proslavi zastopal Maocetung, angleško parlamentarno delegacijo pa bo vodil Julius Silvermann, predsednik anglo - sovjetskega parlamentarnega odbora; delegacija je že nocoj dopotovala v Moskvo. Severni Vietnam bo zastopal Hočiminh, ki je prav tako danes prispel v Moskvo, medtem ko bo Maocetung šele jutri odpotoval iz Pekinga.

Moskovski radio pa je danes sporočil, da bo ob priliki proslave veliko število oseb pomiloščenih, v prvi vrsti tiste, ki niso bile obsojene zaradi zločinov proti državi ali pa katerih kazni so manjše od treh let zapora. Ta sklep je sprejel Vrhovni sovjet.

Iz Londona poročajo, da je v zvezi z zadevo Žukov Aneurin Bevan izjavil, da je po njegovem mnenju vsa zadeva «bolj izraz želje sovjetskih voditeljev, da obdržijo civilno oblast nad vojaško» ter da ne gre toliko za spor med Žukovom in Hruščevom; Žukov naj bi po mnenju Bevana postal v zadnjih časih «v očeh civilnih oblasti preveč močan».

——«»——

Draškovič o Siriji

BEOGRAD, 1. — V zvezi s položajem na Srednjem vzhodu je zastopnik državnega tajništva za zunanje zadeve Branko Draškovič na današnji redni tiskovni konferenci izjavil, da je to vprašanje sedaj pred Združenimi narodi in da bi bilo potrebno izogibati se vsaki akciji, ki bi lahko ovirala rešitev tega vprašanja v okviru Združenih narodov. Kar se tiče konkretnih predlogov s tem v zvezi v skupščini, je Draškovič dodal: «Menimo, da je koristna vsaka akcija, ki lahko prispeva k pomirjenju. Toda pri tem posvečamo posebno pozornost željam Sirije kot države, ki se je obrnila na Združene narode».

V zvezi z izjavo ameriškega državnega tajnika Dullesa, da jugoslovansko priznanje vzhodnonemške republike «ne bo povzročilo verižne reakcije priznanja Vzhodne Nemčije s strani drugih držav, ker je Bonn prekinil diplomatske odnose z Beogradom», je Draškovič izjavil, da je jugoslovansko priznanje vzhodnonemške republike dejanje načelne politike Jugoslavije. «Vsaka neodvisna država, je dodal Draškovič, sprejema samostojno svoje sklepe».

Kompromisna rešitev v zvezi s sirskim protestom proti Turčiji

Skupščina OZN ne bo glasovala o dveh predloženih resolucijah

Izjave sirskega zunanjega ministra Bitarja - Favzi poziva Vzhod in Zahod, naj pustita Srednji vzhod pri miru - Umik dela ameriških mornarjev in bojnih ladij iz Sredozemlja

NEW YORK, 1. — Razprava o sirskem protestu proti Turčiji v skupščini OZN se je danes končala s kompromisom, ko so Sirija na eni strani ter zahodne države na drugi strani sporočile, da ne zahtevajo glasovanja o predloženih resolucijah. Vendar pa je sirski protest ostal še dalje na dnevnem redu.

Ta kompromis je bil mogoč po dolgih razgovorih in posvetovanjih, ki so trajala dva dni in tudi danes zjutraj. V začetku današnje seje je indonezijski delegat Sastrosamidiojo pozval predložitelje resolucij, naj ne vztrajajo pri zahtevi za glasovanje o njih. Omenil je načela miroljubne koeksistence, ki so bila sprejeta na bandunški konferenci, ter je poudaril, da je potrebno prav na podlagi teh načel rešiti sirsko-turško krizo.

V imenu predložiteljev zahodne resolucije je norveški delegat Hans Engen na poziv indonezijskega delegata izjavil, da ne bo vztrajal, naj se glasuje o resoluciji, če bo tudi Sirija to storila glede svoje resolucije.

Sirski delegat, zunanji minister Bitar, je tudi poudaril, da ne vztraja pri zahtevi, naj bi glasovali o sirski resoluciji, zahteval pa je, naj protest njegove vlade ostane vpisan na dnevnem redu. Izrekel je zatem upanje, da bo Turčija zavzela prijateljsko in miroljubno stališče, tako da bo sirski protest postal odveč.

Turški delegat Sarper je izjavil, da je razprava v skupščini bila koristna, ker je obvestila javnost o položaju ter je zaradi tega zmanjšala napetost na Srednjem vzhodu. Dodal je, da je Turčija vedno pripravljena sprejeti vse metode za mirno rešitev spora, ter je izrekel upanje, da bodo načela listine OZN služila za napotilo pri vseh naporih za pomirjenje na tem področju.

Predsednik skupščine Munro je sprejel na znanje željo predložiteljev dveh resolucij, naj se o njih ne glasuje, ter je dodal, da to pomeni zadovoljiv zaključek razprave. Sporočil je nato, da je sedaj na dnevnem redu skupščine proučitev načrta za sporazum o odnosih med OZN in novo mednarodno atomsko agencijo.

V izjavi, ki jo je podal novinarjem, je ameriški predstavnik v OZN Cabot Lodge izrekel zadovoljstvo nad zaključkom razprave o sirskem protestu. Dejal je, da bi po njegovem mnenju komisija OZN, ki bi imela nalogo izvesti preiskavo ob sirsko-turški meji, dala sirskemu protestu, ki ga podpira SZ, «važnost, ki je ta protest nima».

Zatem je Lodge dejal, da je po njegovem mnenju sedaj odprta pot za posredovanje kralja Sauda. Lodge je pripomnil, da je velike važnosti dejstvo, da se je prvikrat razpravljalo v skupščini o važnem vprašanju, ne da bi prišlo do izglasovanja resolucije. Poudaril je važnost tega precedensa.

Sirski zunanji minister Salah Bitar pa je na tiskovni konferenci izjavil, da je rešitev, ki jo je on predlagal v skupščini, «povsem ločena od vprašanj, ki jih postavlja hladna vojna».

Obžaloval je, da njegov predlog za imenovanje preiskovalne komisije ni naletel na boljši sprejem v skupščini. Dejal je dalje, da vzroki, ki so povzročili sedanjo krizo, še dalje obstajajo in bodo trajali, dokler ne bo Turčija umaknila svojih čet s sirske meje. «Zaradi tega, je dejal Bitar, je Sirija ostala pri svojem protestu v skupščini OZN, čeprav ni vztrajala, naj se glasuje o njeni resoluciji.» Bitar je dalje izjavil, da po njegovem mnenju ni vzrokov za posredovanje med Sirijo in Turčijo. Kralj Saud bi lahko koristil samo z nasvetom Turčiji, naj ne ogroža več Sirije.

Kar se tiče ameriških trditev, da je vso zadevo pripravila Sovjetska zveza, je Bitar izjavil, da je ta teza povsem zgrešena. Dodal je, da upa, da se bodo ZDA nekega dne zavedale svoje napake.

Egiptovski zunanji minister Favzi pa je v svojem govoru, ki ga je imel na kosilu združenja dopisnikov, akreditiranih pri OZN, pozval Vzhod in Zahod, naj pustita Srednji vzhod pri miru ter naj prispevata k zmanjšanju nevarnosti trenj in spopadov.

Poudaril je, da skušata oba velika bloka razširiti svojo hegemonijo v čim več smereh, ter je dodal, da če bi se ta dva bloka «oddaljila» drug od drugega, bi dežele Srednjega vzhoda lahko bolj svobodno dihale, bi se bolj okrepile in bi lahko mnogo bolj prispevale k svetovnemu miru.

Favzi je tudi izjavil, da je sedanje zasedanje skupščine z mnogih ozirov mnogo težavnejše kakor zasedanje, ki je bilo med krizo lanskega leta, ker je sedanji položaj bolj «eksploziven».

Medtem poroča poveljstvo ameriške mornarice da se bo v kratkem vrnilo v ZDA 7.000 mornarjev, ki so bili več kot en mesec na Srednjem vzhodu na «dodatnih vežbanjih». Mornarji se bodo vrnili v ZDA z 19 bojnimi ladjami za anfibijske operacije, ki so jih tudi «zadržali» na Srednjem vzhodu.

V Sredozemlju bo sedaj ostalo približno 1800 mornarjev in 12 ladij za anfibijske operacije, kar bo sestavljalo «normalen anfibijski kontingent» in bataljon mornarjev, ki so običajno dodeljeni šestemu brodovju.

V Damasku pa so danes začeli «teden utrdb». Ob tej priložnosti je predsednik sirske republike Kuatli napovedal začetek kopanja jarkov in pripravljanje utrdb okoli Damaska. V svojem govoru je predsednik poudaril, da ne bo noben napadalec nikoli premagal sirskega ljudstva, ker sirsko ljudstvo ne bo nikoli nikogar napadlo, pač pa se bo odločno branilo, če bo napadeno.

Govoril je tudi načelnik vrhovnega štaba sirske vojske general Bizri, ki je poudarjal potrebo pripravljenosti, da se prepreči morebitni napad.

V razgovoru z dopisnikom kitajske agencije «Nova Kitajska» pa je Bizri izjavil, da sta Eisenhower in Mac Millan na washingtonskih razgovorih sklenila nove pobude v škodo Sirije.

Predsednik sirskega sveta za gospodarski razvoj je v zvezi s sporazumom o gospodarskem in tehničnem sodelovanju s Sovjetsko zvezo izjavil, da bodo izvajanje tega sporazuma potrebni izdatki dveh milijard sirskih lir. Načrti bodo izvedeni v sedmih letih; narodni dohodek, ki znaša sedaj poldrugo milijardo sirskih lir letno, pa se bo zvišal na 2,5 milijard.

V zvezi s tem sporazumom pa se v Londonu zelo razburjajo in sedaj skrbno proučujejo besedilo sporazuma. Nekateri listi trdijo, da je Sovjetska zveza uspela «položiti roke» na Sirijo brez zunanjih znakov.

Glasilo sovjetske vojske «Krasni flot» pa trdi, da so turški vodilni krogi povečali priprave za napad na Sirijo, ker so zmagali na zadnjih volitvah. List dodaja, da so se ZDA in Velika Britanija sporazumele o skupni akciji proti Siriji, vojaški manevri v Turčiji in vzhodnem Sredozemlju pa so dimna zavesa, da se prikrije napad.

Sredi parlamentarnega zatišja

Centralni komite PSI začne zasedati danes

Matteottijevi in Zagarijevi socialdemokrati so včeraj skupno razpravljali o položaju po zavezništvu med sredino in desnico PSDI

(Od našega dopisnika)

RIM, 1. — Paralament je na počitnicah, zraven tega pa je danes še praznik, tako da bi bilo zares zaman pričakovati poročil o kakih političnih dogodkih na sam današnji dan. Možni so samo še naknadni komentarji dogodkov zadnjih dni ali pa ugibanja, mogoče celo napovedi, za prihodnje dni. Vendar bo bolj živahno šele kje od ponedeljka dalje.

Tisti, ki si le niso privoščili počitka, pa so bili socialdemokrati, in sicer sredinsko-leva in leva struja. Oboji so se sestali na skupnem sestanku ter pretresali politični položaj po zadnjem glasovanju v centralnem komiteju, ko so volili vodstvo stranke. Pri tem so zlasti razpravljali o zavezništvu med sredino in desnico pri tem glasovanju. Poročilo, ki so ga izdali na koncu sestanka, pravi, da se bosta obe struji v kratkem spet sešli.

Na današnjem sestanku so se razgovarjali tudi o združitvi obeh struj, ki jo je zagovarjal Zagari, medtem ko se Matteo Matteotti ni zanjo navduševal; ta hoče ohraniti svojo avtonomijo. Matteotti je izražal svoje trdno prepričanje, da se je treba boriti znotraj stranke, medtem ko so se v levi struji pojavili tudi nekateri glasovi za izstop iz PSDI. Tega mnenja pa najbrž ni Zagari in še nekateri vidnejši predstavniki struje. Vsekakor pa se bodo o tem podrobneje pogovorili tudi na sestanku, ki ga je struja «socialistična enotnost» sklicala za 9. in 10 novembra v Florenci.

Potem ko so socialdemokrati končali zasedanje svojega centralnega komiteja, je pa sedaj na vrsti centralni komite PSI, da se sestane ter prične razpravo o nekaterih zelo važnih vprašanjih glede na politično smer stranke pred volitvami v 1958. Centralni komite PSI bo začel zasedati že jutri. Na dnevnem redu je klepanje o združitvi med PSI in gibanjem Ljudska enotnost (Unità popolare); nato poročilo o odnosih z drugimi strankami, zlasti s socialdemokrati, demokristjani in komunisti; in končno strankin tisk in posebno nadzorstvo nad «Avanti!» Seveda se pričakuje zlasti v drugi točki živahna polemika med strujami.

Morgan Philips bo prispel 4 novembra v Rim. Laburistični voditelj prihaja sicer kot zasebnik, vendar pa bo imel razgovore z novim vodstvom PSDI, pa tudi s predstavniki PSI, verjetno z Nennijem in De Martinom. Tako se bo lahko osebno poučil o najnovejšem in negativnem razvoju odnosov med PSDI in PSI.

Če v Rimu ni parlamentarnega dela, pa s tem še ni rečeno, da v parlamentu ne delajo. Nasprotno, na Montecitoriu je celo zelo živahno. Vendar ne zaradi italijanskih parlamentarnih zadev temveč zaradi priprav za zasedanje evropskega sveta, ki bo zasedal prav v prostorih italijanske poslanske zbornice. Za to pa je treba nekoliko preurediti prostore in pripraviti nekatere urade. Otvoritvena seja bo v torek ob 12.30, zaključilo pa se bo to zasedanje prihodnjo soboto.

Predsednik Gronchi je danes sprejel izdajatelja Randolpha Willaima Hearsta. Nadalje je na Kvirinalu sprejel tudi predsednika Bank of Amerika Claroka Beisa.

A. P.

DANES

Že tri leta so potekla včeraj, odkar se Alžirci z orožjem v roki borijo za svobodo in neodvisnost svoje dežele. In 75.000 ljudi je padlo v teh treh letih — Alžircev in Francozov, ne glede na ogromne materialne žrtve eni in drugih. Do kdaj? Mladi Gaillard (ki mu morda niti ne bo uspelo, sestaviti vlado) bo moral še nadalje skrbeti za 2 milijardi frankov dnevnih stroškov, ki jih pogoltne vojna v Alžiru.

Trenutna tolažba je le v zmanjšanju napetosti v zvezi s Srednjim vzhodom: sporazumeli so se, da glasovanja o dveh resolucijah ne bodo zahtevali — za sedaj. Vsekakor moramo dati sirskemu zunanjemu ministru Bitarju prav, ko je poudaril, da bo umaknil svoj protest šele tedaj, ko bo Turčija umaknila svojo vojsko s sirske meje. Uganka je seveda še vedno, kaj sta se Eisenhower in Mac Millan sporazumela glede Srednjega vzhoda. Sirski general Bizri je prepričan, da so njuni sklepi v škodo Siriji. Vse kaže, da ima prav. Sovjetski tisk pa dolži Turke, da so po vladni zmagi na volitvah povečali vojaške priprave.

O bodoči funkciji Žukova se tudi danes še nič ne ve.

——«»——

Bajar zopet izvoljen za predsednika Turčije

ANKARA, 1. — Turška narodna skupščina je imela danes svojo prvo sejo po nedeljskih volitvah.

Na današnji seji je bil Celal Bajar ponovno izvoljen za predsednika republike. Refik Koraltan pa je bil ponovno izvoljen za predsednika skupščine. Opozicija se ni udeležila volitev.

424 demokratičnih poslancev je navdušeno pozdravljalo predsednika vlade Menderesa, medtem ko je opozicija navdušeno vzklikala ob imenu voditelja narodne stranke Omana Bolukbasija, ki je od preteklega poletja v zaporu pod obtožbo, da je žalil parlament. Bolukbasi je bil ponovno izvoljen za poslanca, toda sodišče je odklonilo njegovo izpustitev iz zapora, češ da je še vedno v veljavi preklic njegove parlamentarne imunitete.

Prvikrat po letu 1950 ima opozicija v turški skupščini močno predstavništvo: 178 poslancev ljudske republikanske stranke, 4 narodne republikanske stranke in 4 stranke svobode.

Opozicija je postavila številne ugovore proti rezultatom volitev. Vrhovni volilni odbor v Ankari bo proučil rezultate v številnih okrožjih. Opozicija obtožuje demokrate nerednosti pri volitvah. Demokrati pa trdijo, da ima opozicija namen z lažnimi obtožbami povzročiti nerede med prebivalstvom.

V Ankari so danes sprejeli izredne varnostne ukrepe, da preprečijo nove nerede.

Po 29 urah neprekinjene seje

Sicilijanska skupščina izglasovala nezaupnico

La Loggia je z deželnim odborom podal ostavko, ko je bil proračun zavrnjen z 48 proti 38 glasovom

PALERMO, 1. — Seja sicilijanske deželne skupščine, ki se je pričela včeraj dopoldne ob deveti uri in na kateri naj bi zaključili debato z glasovanjem o deželnem proračunu, se je zavlekla brez prekinitve do današnjega dne. Dopoldne je govoril deželni predsednik La Loggia, ki je zaključil debato. Pozval je na kompaktnost ter na odločnost za obrambo in napredek sicilijanske avtonomije.

Skupščina je nato prešla k izjavam o glasovanju. Pritrdilno izjavo so podali vodje skupin KD, PNM in MSI, proti pa PSI in KPI. Po odobritvi posameznih poglavij proračuna z vstajanjem, je sicilijanska deželna skupščina odrekla vladi zaupnico, ko je pri tajnem glasovanju z 48 glasovi proti 38 glasovom zavrnila proračun za 1957—58. Predsednik skupščine Alessi se je glasovanja vzdržal, tako da je od 87 navzočih poslancev volilo 86. Tajno glasovanje je bilo ob 14.15 na koncu seje, ki je trajala nepretrgoma od včeraj zjutraj. Odsotni so bili po en demokristjan, komunist in liberalec.

Po četrturni prekinitvi seje je predsednik Alessi sporočil, da se hoče predsednik dežele La Loggia sestati z odborom. Ker pa je manjkal liberalni odbornik, ki je takoj po glasovanju odšel in bi bila njegova navzočnost nujna, deželni odbor ni mogel točno določiti, čez koliko časa bo lahko sporočil kakršnokoli odločitev. Nadaljevanje seje je bilo odloženo na 19. uro.

Ko je Alessi spet otvoril sejo, je prebral pismo La Loggie, s katerim ta sporoča, da podaja ostavko z odborom vred. Prihodnja seja bo 7. novembra in tečaj bo na dnevnem redu razprava o ostavki.

Demokristjanska skupina je sprejela resolucijo, s katero obsoja tajno glasovanje «v nasprotju z uradno in odgovorno izraženo sodbo skupine» ter obenem izreka solidarnost La Loggi. Tudi deželni tajnik KD je obsodil «nov hud udarec, ki so ga posamezni poslanci zadali dostojanstvu parlamenta». Jasno je namreč, da je La Loggia padel prav z glasovi nekaterih demokristjanov, ki so se pridružili glasovom opozicije v tajnem glasovanju.

Vsa Japonska protestira proti jedrskim poizkusom

Japonski delegat v OZN zavrača zahodni in sovjetski predlog - Švedski delegat predlaga, naj se na razgovore povabi LR Kitajska

TOKIO, 1. — Danes je po vsej Japonski nad 250.000 študentov demonstriralo proti jedrskim poizkusom Velike Britanije, SZ in ZDA.

V Tokiu se je nad 30.000 oseb udeležilo protestnega zborovanja. Na zborovanju so zahtevali takojšnjo in brezpogojno prepoved jedrskih poizkusov. Predstavniki japonskega združenja proti atomskemu orožju so v britanskem, ameriškem in sovjetskem poslaništvu izročili spomenice, s katerimi zahtevajo sporazum o prekinitvi omenjenih poizkusov.

Na otvoritveni seji novega zasedanja japonskega parlamenta pa je predsednik vlade Kiši poudaril velike napore vlade, da bi dosegla prekinitev jedrskih poizkusov.

V političnem odboru OZN v New Yorku je japonski delegat izjavil, da ne more podpreti zahodnih predlogov, ker ne dajejo prednosti prekinitvi jedrskih poizkusov. Zavrnil je tudi sovjetski predlog za enostavno prekinitev poizkusov in za obveznost držav, ki imajo atomsko orožje, da ga ne bodo uporabljale za pet let.

Zagovarjal je japonsko resolucijo, na podlagi katere bi se morali jedrski poizkusi prekiniti po sklenitvi načelnega sporazuma o sistemu inšpekcije in nadzorstva katerega naloga bi bila nadzorovati spoštovanje omenjenega sporazuma.

Švedski delegat Sandler je izjavil, da bi bilo potrebno pozvati LR Kitajsko na razgovore o razorožitvi med velikimi državami.

Indijska delegacija je danes predložila dodatek k zahodni resoluciji. Indija predlaga prepoved jedrskih poizkusov ter prepoved jedrskega orožja.

Štiri južnoameriške države pa so predlagale, naj se denar, ki se uporablja za oboroževanje, uporabi za pomoč nezadostno razvitim deželam.

——«»——

Nove vesti o novem satelitu

BUDIMPEŠTA, 1. — Podpredsednik sveta za astronomijo v akademiji znanosti SZ profesor Kuharkin, je dopisniku madžarskega lista «Nepakarat» izjavil, da bodo drugi umetni satelit izstrelili v novembru. Izjavil je dalje, da bodo lahko v kratkem izstrelili tudi «prvo raketo namenjeno na Luno».

Profesor je dalje izjavil, da bodo v okviru geofizičnega leta izstrelili več drugih satelitov.

Številni zahodnonemški listi pa objavljajo informacijo, ki jo pripisujejo sovjetskemu poslaništvu v Bonnu, in sicer, da bo ob 40. obletnici oktobrske revolucije izstreljen velik umetni satelit. V satelitu bodo baje tudi psi, ker so rešili vprašanje povratka satelita na Zemljo. Listi trdijo, da bodo satelit izstrelili 7. novembra in da bodo njegovo izstrelitev sporočili na sprejemih 7. novembra v sovjetskih poslaništvih v številnih prestolnicah po vsem svetu.

V zvezi s temi informacijami je pomočnik ravnatelja astrofizičnega zavoda Smith v Cambridgeu v ZDA pozval vse opazovalne postaje tega zavoda, naj začnejo opazovanja 5. novembra. Ta zavod ima skupno 200 opazovalnih postaj, od katerih je 105 v ZDA, 30 na Japonskem ostale pa v Avstraliji, Južni Ameriki, Afriki in Veliki Britaniji.

——«»——

Indijska resolucija na konferenci RK

NEW DELHI, 1. — Na konferenci mednarodnega Rdečega križa je komisija človeških pravic soglasno odobrila indijsko resolucijo o zaščiti civilnega prebivalstva. Resolucija poziva vse vlade, «naj sprejmejo ukrepe za učinkovito zaščito proti vsem posledicam uporabe vseh požarnih, kemičnih, bakterioloških, radioaktivnih in drugih agensov». Resolucija bo predložena za dokončno odobritev še plenarnemu zasedanju. Sovjetski spreminjevalni predlog za sporazum za takojšnje prenehanje ali pa vsaj za prekinitev jedrskih poskusov je bil zavrnjen s 66 proti 30 glasovom.

Delegat nacionalistične Kitajske, ki je prispel včeraj v New Delhi, se ni hotel vpisati pri tajništvu, ker je bil uradno zabeležen kot delegat «vlade Formoze» in ne «kitajske republike». Tako se še ni udeležil dela konference.

——«»——

Blagovna izmenjava med FLRJ in SZ

BEOGRAD, 1. — V Beogradu so nocoj podpisali protokol o redni blagovni izmenjavi med Jugoslavijo in SZ za leto 1958. Podpisali so tudi protokol o dobavljanju sovjetskega blaga Jugoslaviji

Protokol, ki ureja trgovinsko izmenjavo za prihodnje leto, predvideva razširitev izmenjave v primerjavi z letošnjim letom. Jugoslavija bo dobavljala Sovjetski zvezi valjani material, črno metalurgijo, stroje in opremo, svinec, cink, kable, kože in nekatere prehrambene artikle v zameno za premog za koksiranje, nafto, manganovo rudo, stroje in opremo, pšenico, bombaž in drugo blago.

——«»——

Konferenca FAO

RIM, 1. — Jutri se bo začela konferenca FAO ob udeležbi 400 delegatov iz 74 držav. Konferenca bo trajala do 22. novembra. Na današnji seji sveta FAO je bil švicarski predstavnik dr. Wahlen soglasno imenovan za podravnatelja organizacije, ker je bil dosedanji podravnatelj Heroert Broadley upokojen.

Svet FAO je imenoval tudi predsednika za deveto zasedanje konference. Imenovan je bil argentinski minister za kmetijstvo Albert Mercier. Imenovani so bili tudi predsedniki treh komisij, ki bodo delovale v okviru konference: 1. libanonski predstavnik Haraoui bo predsednik komisije, ki bo proučevala položaj v svetovnem kmetijstvu in prehrani. 2. Jugoslovanski delegat Krašovec je bil imenovan za predsednika komisije, ki pripravlja program o delovanju FAO. 3. Cejlonski poslanik v Rimu Hulugalle pa je bil imenovan za predsednika komisije, ki razpravlja o ustavnih, upravnih in finančnih vprašanjih.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 16.1, najnižja 10.9; zračni tlak 1012.2 narašča. Vlaga 78 odst., nebo oblačno, morje mirno, temperatura morja 17.4.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 2. novembra
Verne duše, Zala
Sonce vzide ob 6.45 in zatone ob 16.51. Dolžina dneva 10.06. Luna vzide ob 14.22 in zatone ob 1.33.
Jutri, NEDELJA, 3. novembra
Just, Bogomil

Svečana počastitev spomina junakov, padlih za svobodo

Proslave na dvorišču Rižarne, na pokopališču pri Sv. Ani in po okoliških vaseh

1. november. Dan padlih. Minilo je leto in zopet smo se izbrali na grobovih borcev, na grobovih talcev, da počastimo spomin onih, ki so za boljše življenje, za svobodo, žrtvovali najdražje, svoje življenje. Ni groba, ni spomenika, ki danes ne bi bil okrašen z jesenskim cvetjem, ni groba in spomenika, kjer se ne bi ljudje oddolžili spominu onih, ki so darovali svoje življenje za boljšo bodočnost svojega naroda.

Kot vsako leto je bila tudi letos glavna svečanost na dvorišču Rižarne, kjer stoji skromen spomenik padlim antifašistom Trsta in okolice. Mimo temnih celic, ki še danes pričajo o trpljenju in mučenju padlih žrtev, so se včeraj dopoldne pomikali predstavniki Neodvisne socialistične zveze, Zveze partizanov, ANPI, UP, KPI in vojnih invalidov, da se z vencem k spomeniku in enominutnim molkom oddolžijo spominu mučencev. Tiha svečanost, ali toliko bolj občutena v srcih onih, ki vedo, koliko žrtev je bilo treba, da smo po tolikem trpljenju spet zadihali v svetu svobode in demokracije.

Podobna svečanost je bila nato na pokopališču pri Sv. Ani, kjer so predstavniki že omenjenih organizacij položili vence in cvetje na grobove padlih partizanov in talcev.

Skoraj ob isti uri je bila svečanost na vojaškem pokopališču pri Sv. Ani, kjer je generalni konzul FLRJ v Trstu Mitja Vošnjak z osebjem konzulata položil venec k spomeniku padlim borcem jugoslovanske armade. Predstavniki jugoslovanske vlade so še pred tem položili lovorjeve vence z jugoslovansko zastavo še na vse ostale spomenike v tržaškem predmestju in okolici in na grobove, kjer počivajo neznani borci jugoslovanske armade, ki so pregnali iz Trsta nacifašiste.

Dopoldne so položili venec k spomeniku padlim partizanom v Velikem Repnu tudi člani upravnega odbora repentaborske občine.

Popoldne so priredili spominsko svečanost Dolinčani, ki so v povorki krenili od gostilne Štrajn do spomenika, kjer je pevski zbor zapel «Žrtvam». Podobni svečanosti sta bili tudi v Saležu in Zgoniku, kjer sta govornika prikazala pomen dneva padlih in zakaj so se ti žrtvovali, medtem ko je domači pevski zbor zapel «Žrtvam». Na katinarskem pokopališču so bili med najbolj okrašenimi grobovi prav partizanski grobovi, kamor so domačini položili venec, medtem ko je mešani zbor zapel žalostinko.

Tudi na bazovskem pokopališču so bili partizanski grobovi 42 borcev nadvse lepo okrašeni in domači pevski zbor «Lipa» je na popoldanski svečanosti zapel «Vigred» in «Poljana toži». Na Opčinah so domačini lepo okrasili spomenik padlim vaščanom na domačem pokopališču ter položili vence na grobove partizanov, talcev in ruskih vojakov. Podobno je bilo v Križu, kjer je položilo venec PD «Albert Sirk».

Lahko rečemo, da se je naše ljudstvo tudi letos, morda v še večji meri kot prejšnja leta, z globoko hvaležnostjo oddolžilo spominu padlih. Po vseh naših vaseh, kjer so partizanski grobovi, kjer so postavljeni spomeniki, je bilo včeraj nič koliko cvetja, kar dokazuje, da naši padli ne bodo nikoli pozabljeni.

—«»—

Jugopress o obmejnem prometu z Italijo

Iz Beograda poročajo:

Po vesteh Jugopressa iz Ljubljane se krajevna blagovna izmenjava med obmejnima področjema Jugoslavije in Italije v celoti ugodno razvija. Medtem ko se na goriškem področju pričakuje popolna realizacija predvidevanj blagovne izmenjave, ni za tržaško področje še gotovo, da bo program v celoti izpolnjen. S sporazumom med Trstom, Bujami, Koprom, Sežano in Novo Gorico je bil predviden letni promet treh milijard lir z vsake strani. Gospodarski krogi menijo, da ni bilo mogoče popolnoma izkoristiti tega kontingenta v prvi vrsti zaradi tega, ker se je italijanski režim liberalizacije blagovne izmenjave z Jugoslavijo začel izvajati v obmejnem področju šele avgusta letos. Poleg tega se je pokazala tudi potreba po zmanjšanju izmenjave posameznih artiklov. Pričakujejo, da bo sporazum na Goriškem področju popolnoma izveden, ker bo blagovna izmenjava z vsake strani dosegla okrog 900 milijonov lir.

—«»—

Občni zbor DZ v Križu

V torek 5. novembra bo ob 20. v dvorani Ljudskega doma «Padlih za svobodo» v Križu občni zbor krajevne organizacije nove Delavske zbornice CGIL, na katerem bodo izvolili delegate za prvi kongres Nove delavske zbornice CGIL, ki bo v Trstu od 15. do 17. novembra.

Potem ko so predstavniki raznih organizacij položili vence, so sorodniki padlih obsuli spomenik v Rižarni s cvetjem

Iz podatkov trgovinske zbornice

Menični protesti v septembru dosegli vsoto 68 milijonov lir

Medtem pa je bilo v bankah in drugih kreditnih ustanovah za 80 milijard vlog

Skupna vrednost meničnih protestov je dosegla v septembru 68,3 milijonov lir in je tako presegla običajno raven meničnih protestov zadnjih mesecev. Kljub temu pa v letošnjem letu skupno število meničnih protestov ni bilo tako visoko, če ga primerjamo s stanjem lanskega leta. V prvih devetih letošnjih mesecih so zabeležili mesečno povprečno meničnih protestov v skupni vrednosti 65,8 milijonov lir, medtem ko so v istem razdobju preteklega leta v vrednosti 68,0 milijonov lir in v prvih mesecih 1955. leta pa 52,7 milijonov lir.

Splošna raven meničnih protestov je torej v Trstu visoka, vendar pa je treba upoštevati, da je število meničnih protestov v primerjavi s stanjem v ostalih italijanskih pokrajinah razmeroma zelo nizko, saj pride v Trstu po en menični protest na 13,2 prebivalca, medtem ko v ostalih pokrajinah povprečno že na 5,1 prebivalca. Ta podatek jasno govori o resnosti tržaških kupcev, pa naj bodo to potrošniki, ki kupujejo predmete za osebno potrošnjo, ali trgovci, ki kupujejo blago na veliko.

V tej zvezi je zanimivo tudi dejstvo, da so protestirali v prvih desetih mesecih letošnjega leta samo 1,8 odst. menic, ki so jih morali plačati tržaški trgovci na račun dobaviteljev iz drugih italijanskih pokrajin in da je skupna vsota teh neplačanih menic dosegla komaj 0,90 odst. celotne vsote.

V zvezi s temi podatki so tudi zanimivi podatki o stanju vlog v bančnih in drugih finančnih ustanovah. Po teh podatkih, ki jih je zbrala tržaška trgovinska zbornica, je skupna vsota te vlog dosegla 80 milijard lir, kar pomeni, da dosega okrog 260.000 lir na prebivalca. Pri tem je treba sicer upoštevati, da je Trst brez obsežnejšega kmetijskega zaledja in se podatki nanašajo pravzaprav na golo mesto, vendar pa je skupna vsota zelo visoka in povprečje višje kot v veliki večini ostalih italijanskih pokrajin.

Iz obeh podatkov je torej razvidno, da v Trstu obstaja potreben kapital in obstaja splošna visoka trgovska morala, kar vse pa je nedvomno pogoj za ustanovitev novih produktivnih dejavnosti. V praksi pa vidimo, da je vse to še vedno mnogo premalo in se žal prepogosto dogaja, da celo tista nova podjetja, ki zrastejo v žaveljskem industrijskem pristanišču zaradi privatnih špekulantov ali drugih neugodnih pogojev žalostplačno dočelitev žita.

—«»—

Urnik trgovin

Danes reden urnik, toda vse trgovine ostanejo lahko odprte do 20.30. Mesnice bodo odprte od 6. do 13. ure.

Jutri bo reden nedeljski urnik. Mesnice bodo odprte od 6. do 11. ure.

V ponedeljek 4. novembra bodo zaprte vse trgovine, razen slaščičarn, ki bodo odprte od 8. ure do 21.30. Pekarne in mlekarne bodo odprte od 7. do 12. ure, cvetličarne pa od 8. do 13. ure.

—«»—

Urnik poštnih uradov 3. in 4. novembra

Jutri bo veljal za vse poštne urade prazniški urnik. V ponedeljek 4. t. m. bodo uradi odprti dopoldne, in bodo sprejemali samo pošto in brzojavke, ne pa denarnih nakaznic. Pismonoše bodo dostavili pošto samo enkrat. Glavni brzojavni urad pa bo nepretrgoma odprt.

SNG v TRSTU

Jutri, 3. t. m. ob 16. uri v prosvetni dvorani «A. Sirk» v Križu, v torek 5. t. m. ob 20.30 v kinodvorani v Škednju, v sredo 6. t. m. v prosvetni dvorani na Opčinah
NICOLA MANZARI
Naši ljubi otroci
komedija v treh dejanjih

Danes 2. t. m. ob 20. uri v Kopru, jutri 3. t. m. ob 17. in ob 20. uri v Kopru, v ponedeljek 4. t. m. ob 20. uri v Piranu v torek 5. t. m. ob 20. ur v Izoli
EUGENE O'NEILL
Strast pod bresti
igra v treh dejanjih

LOVSKA VESELICA V SEŽANI

Lovska družina «Tabor», Sežana, priredi 3. novembra v hotelu «Triglav» v Sežani **lovsko veselico z bogatim srečolovom in plesom.**

IZLETI

Izlet na Grac in na Gradišče. SPDT priredi jutri 3. t. m. izlet na Grac in na Gradišče nad Saležem. Odhod z avtobusne postaje ob 10. uri, zbiranje četrt ure prej.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN
v novembru

Crevato, Ul. Roma 15; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Al Lloyd, Ul. dell'Orologio 6; Dr. Signori, Trg Ospedale 8.

IZ KRIŽA

Zadnja pot Dore Tence

Včeraj smo v Križu pokopali Doro Tence. Vsa vas je bila na pogrebu, saj je bila pokojnica od vseh priljubljena in spoštovana. Bila je sestra štirih bratov, ki so padli v narodnoosvobodilni vojni, tako da je od številne družine ostal le še brat Angel, ki sedaj živi v Ljubljani. Domači pevski zbor je pokojnici zapel žalostinko pred hišo žalosti in na pokopališču, medtem ko je godba med pogrebom igrala žalne koračnice.

Tov. Angelu izrekamo ob tej hudi izgubi naše iskreno sožalje.

—«»—

Odhodi ladij v novembru

Pričakuje se, da bo v novembru odplulo iz Trsta 98 ladij na rednih pomorskih progah iz tržaškega pristanišča, kar je med najnižjimi števili rednih odhodov, ki so jih zabeležili v letošnjemu in v lanskemu letu in kar priča o še vedno perečem vprašanju rednih pomorskih zvez. Na progah proti Siciliji-Malti-Tirenskemu morju - Španiji bo odplulo 6 ladij, na progah proti Grčiji - Turčiji - Siriji - Libanonu - Izraelu - Egiptu 42 ladij, proti Afriki in Rdečemu morju 13 ladij, proti Perzijskemu zalivu, Indiji, Pakistanu, Daljnemu vzhodu 11 ladij, proti Avstraliji 1 ladja, Zahodni in Severni Evropi 7 ladij, Severni Ameriki 7, Srednji Ameriki, Severnemu Tihemu oceanu 3, Južni Ameriki 4.

Kljub temu da je število rednih pomorskih zvez še vedno prenizko, pa je treba vseeno ugotoviti, da so se znatno izboljšale zveze z vzhodnim delom Jadranskega morja in deželami onstran Sueškega prekopa, s katerimi se sedaj promet zelo ugodno razvija. S temi deželami je okrepila pomorske zveze državna pomorska družba Tržaški Lloyd in v posebni meri pa so jih okrepile jugoslovanske pomorske družbe, ki edine vzdržujejo redne pomorske zveze z novo Kitajsko.

Pomorska družba «Italia» je predvidela znatno okrepitev svojih zvez z Južno Ameriko in s Srednjo Ameriko, Severnim Tihim oceanom. Družba je pripravila podroben načrt ureditve teh prog, katerega mora sedaj še odobriti ministrstvo za trgovinsko mornarico.

a načrt predvideva, da bo na progi proti Južni Ameriki odplula ladja točno vsake štiri tedne, tako da bodo lahko izvozniki že pripravili tovor. Na tej progi bodo vozile štiri ladje: tri tipa «Liberty»: «Nereide», «Etna» in «Vesuvio» ter motorna ladja «Leme». Na progi proti Srednji Ameriki, Severnemu Tihemu oceanu pa bo po omenjenemu načrtu odplula ladja vedno 15. v mesecu. Plule bodo tri bivše francoske ladje tipa «Savants» in prenovljena ladja «Toscanelli». Te štiri ladje so modernejšega tipa in ustrezajo potrebam proge.

—«»—

Nezgoda kolesarke in kolesarja

Na II. kirurškem oddelku so včeraj popoldne sprejeli 23-letno jugoslovansko državljanko Lino Tenuto iz okolice Komna, ki se bo morala zdraviti zaradi številnih prask po čelu, obrazu in nogah ter omotičnega stanja 10 do 15 dni.

RADIO

SOBOTA, 2. novembra 1957

PRVI POSTAJA A

11.30 Rahmaninov: Otok smrti; 11.55 Ravel: Pavana za umrlo infantinjo; 12.10 Pestra glasba; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Skladbe za harfo; 13.30 Zbor Slovenske filharmonije; 14.00 Organist Power Biggs; 14.45 Črnske duhovne pesmi; 15.00 Scarlatti: Sonate za čembalo; 15.18 Bach: Suita št. 3 v D-duru; 15.40 Sloviti pianisti; 16.00 Mozart: Kvartet za godala v d-molu; 16.30 Operne arije; 17.00 Oddaja za najmlajše: Drago Pečkovšek: «Zlatorog»; igrajo člani radijskega odra, nato Ravel: «Couperinov grob», simfonična suita; 18.20 Na čembalo igra Wanda Landowska; 18.30 Čajkovski: Simfonija št. 6 v h-molu op. 74 - Patetična; 19.15 Novela: Anica Perčot: «Življenje je skopo»; 19.30 Jesenski večeri; 20.00 Šport; 20.30 Poje baritonist Marijan Kos; 20.50 Orkester Melachrino; 21.00 Teden v Italiji; 21.15 Mozart: Requiem v d-molu; 22.10 Sibelius: Otožni valček in Webrova uvertura «Euryanthe»; 22.25 Debussy: Šest antičnih napisov; 22.42 Črnske duhovne pesmi — poje Gloria Davy; 23.00 Brahms: Tragična uvertura op. 81.

KOPER

Poročila v italijanščini: 6.30, 12.30, 16.30, 17.30, 19.15, 23.00.
Poročila v slovenščini: 7.30, 13.30, 15.00

5.00-6.15 Spored iz Ljubljane; 6.15 Jutranja glasba; 7.00-7.15 Spored iz Ljubljane; 7.15 Glasba za dobro jutro; 7.45 Jutranji koledar; 13.40 Kmetijska univerza: «Uspehi obrezovanja pozeblih trt v Brdih»; 13.50 Popevke in ritmi od tu in tam; 14.30 Kulturna oddaja: «Začnimo s predavanji Ljudske univerze»; 14.40 Za vsakogar nekaj; 15.10 Zabavna glasba; 15.25 Veseli planšarji igrajo polke in valčke; 15.40-17.00 Spored iz Ljubljane; 17.00 Ritmi in popevke; 17.25 Glasbeni varieté; 18.10 Slavni solisti; 18.30 Ritmi za klavir, orgle in harmoniko; 19.30-22.15 Spored iz Ljubljane.

SLOVENIJA

327.1 m 202.1 m, 212.4 m
Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00

5.00 Pisan glasbeni spored; 8.05 Lepe melodije — znani napevi; 8.35 Pojeta «Ljubljanski zvon» in mešani zbor «France Prešeren»; 9.00 Radijska šola za nižjo stopnjo (ponovitev): Pojte z nami!; 9.30 Orkester Harry Herman in zbor; 10.10 50 minut simfoničnih plesov; 11.15 Domače napeve izvajajo mariborski ansambli; 12.00 Mali koncert solistične glasbe; 12.40 Koračnice igra Bostonski promenadni orkester; 13.15 Francoska zabavna glasba; 14.00 Vesela godala; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.40 S knjižnega trga; 16.00 Glasbene uganke; 17.30 Pogled z ljubljanskega gradu (ansambel Mojmira Sepeta); 17.45 Hitri prsti (igra trio Dorko Skoberne); 18.00 Okno v svet; 18.15 Pesmi raznih narodov; 18.45 Jezikovni pogovori; 20.00 Veseli večer; 21.00 Melodije in ritmi za konec tedna.

KINO

Excelsior. 15.00: «Princ in plesalka», Marilyn Monroe in Laurence Olivier.
Fenice. 15.00: «Ogenj v podpalubju», R. Hayworth, R. Mitchum.
Nazionale. 16.00: «Ženska, ki prihaja z morja», S. Milo, V. De Sica in Peter Lynn.
Supercinema. 16.00: «Navihana Marisa», M. Allasio, R. Salvatori, E. Manni.
Filodrammatico. 16.00: «Trikrat ženske», S. Koščina, Nino Manfredi.
Grattacielo. 15.00: «Čajarna pri avgustovi luni», M. Brando, G. Ford, Technicolor.
Supercinema. 14.00: «Povratek Joe Dakota», J. Mahoney, tecnicolor.
Arcobaleno. 14.30: «Sonce bo zopet vzšlo», T. Power, A. Gardner, Mel Ferrer.
Astra Rojan. 16.00: «Gaby», Cinemascope. Technicolor. L. Caron.
Capitol. 16.00: «Babica Sabella», Tina Pica, R. Salvatori, S. Koščina.
Cristallo. 14.00: «Sijajna ljubezen», G. Grant, Deborah Kerr.
Alabarda. 15.30: «Trije mušketirji», L. Turner in G. Kelly.
Aldebaran. 16.00: «Guendalina», J. Sassard, R. Vallone in R. Mattioli.
Ariston. 16.00: «Moj ljubimec je bandit», Cinemascope. Technicolor. B. Stanwick, B. Sullivan, Murphy.
Armonia. 15.00: «Džungla drznih», J. Payne, R. Fleming. Technicolor.
Aurora. 14.30: «Arianna», A. Hepburn, G. Cooper in M. Chevalier.
Garibaldi. 15.30: «Sončni otok». Cinemascope. Technicolor. J. Mason, J. Fontaine, Collins.
Ideale. 16.00: «Represalija». Technicolor. Guy Madison, F. Farr.
Impero. 15.00: «Arianna», A. Hepburn, G. Cooper in M. Chevalier.
Italia. 16.00: «Raztrgana obleka», J. Chandler.
Moderno. 14.00: «Kralj za 4 kraljice», Clark Gable, E. Parker.
San Marco. 16.00: «Car». Cinemascope. Technicolor. Kim Novak, T. Power.
Savona. 16.00: «Totò, Peppino in malopridneži». Totò, De Filippo in D. Gray.
Viale. 15.30: «Medplanetarna vojna», P. Graves in B. Bestar.
Vitt. Veneto. 16.00: «Grof Max», A. Sordi, V. De Sica, A. Vernon, Tina Pica.
Belvedere. 15.30: «Napolitanec na Divjem zapadu». Technicolor. R. Taylor in E. Parker.
Marconi. 16.00: «Guendalina», J. Sassard, R. Mattioli, S. Koščina, R. Vallone.
Massimo. 16.00: «Daljna obzorja», Alan Ladd, V. Mayo, E. O'Brien.
Novo cine. 14.30: «Damaščanska sablja», R. Hudson. Technicolor.
Odeon. 16.00: «Ljubezen velike kraljice», Techn. R. Schneider.
Radio. 16.00: «Zarečne cevi». Technicolor. S. Hayden in Y. De Carlo.
Secolo. 15.00: «Aleksander Veliki». Cinemascope.
Skedenj. 18.00: «Babilonska kurtizanka», barvni film.

Po tiskovni konferenci komisarja dr. Mattuccija

Občutno skrčenje številnih postavk rednih in izrednih občinskih izdatkov

Znižanje izdatkov bo zlasti hudo prizadelo javno šolstvo, vzdrževanje cest, javno dobrodelnost in druge dejavnosti

Včeraj smo pisali o tiskovni konferenci prefekturnega komisarja na občini, na kateri je povedal nekatere podrobnosti o letošnjem občinskem proračunu, ki ga je sprejel, in o zmanjšanju primanjkljaja za skupno 1 milijardo 326 milijonov 250.000 lir. V resnici pa je občinski komisar zmanjšal izdatke za večjo vsoto, kot jo predstavlja rezanje primanjkljaja, ker so ugotovili, da bodo letošnji dohodki večji od predvidenih. Navadni dejanski dohodki se bodo do konca leta povečali za 238 milijonov 771.000 lir in za 865 milijonov 232.000 lir v primeri z lanskimi. To zvišanje dohodkov je omogočila zlasti uveljavitev zakona štev. 703, s katerim je bila znatno zvišana trošarina na skoraj vse predmete široke potrošnje, ter razni drugi davki, kot na primer dodatni davek na zemljišča itd.

Da bi skrčil proračunski primanjkljaj na 1 milijardo 865 milijonov lir, se je občinski komisar v glavnem omejil na «obrezovanje» posameznih izdatkov zlasti pri navadnih in izrednih obveznih stroških. Potem ko je zmanjšal pasivne obresti na posojila in dolgove od 154 milijonov 874.130 na 28 milijonov 152.130, ali za 126 milijonov 722.000 lir, potem ko je popolnoma črtal postavko 131 milijonov 894.000 lir za obnovitev zbora mestnih redarjev, potem ko je popolnoma črtal kritje celotnega primanjkljaja zadnjega proračuna ACEGAT, je «obrezal» več ali manj še veliko število drugih postavk.

Med drugimi je zmanjšal za 5 milijonov stroške za popravilo občinskih stavb, za 2,5 milijona lir stroške za pokopališča in mrtvašnice, izdatke za javna dela v okviru rednih obveznih izdatkov pa je zmanjšal za 60 milijonov lir. Komisar pravi, da je bilo zmanjšanje te postavke nujno zaradi «neodložljivih proračunskih potreb». Izdatki za vzdrževanje cest, ki so v obupnem stanju, so bili zmanjšani od 105 milijonov na 50 milijonov, ali za 55 milijonov lir, za vzdrževanje kanalizacije za 3 milijone lir, za vzdrževanje parkov in vrtov 1,3 milijona. Poleg teh neprimernih rezanj so bili rezani tudi izdatki za javno šolstvo, in sicer 10 milijonov lir za osnovne šole z italijanskim učnim jezikom, 7 milijonov lir pa za šole vseh vrst s slovenskim učnim jezikom. Tudi ostalim srednjim in višjim šolam z italijanskim učnim jezikom je komisar znižal izdatke. Skupno so bili izdatki za javno šolstvo zmanjšani za 37 milijonov 200.000 lir. V komisarjevem poročilu je sicer rečeno, da to občutno zmanjšanje izdatkov za javno šolstvo ne bo prejudiciralo rednega delovanja šol, češ da so bila najnujnejša dela za letošnje šolsko leto že opravljena. Mnenja pa smo, da bi se moral komisar zlasti pri teh postavkah dvakrat premisliti, preden jih je rezal. Tržaške šole so znane kot vzorni vzgojni zavodi. Dokler je občinski svet deloval, pa so bile kljub temu predložene mnoge pritožbe glede nezadostnih sredstev za vzdrževanje šol, pomanjkanja učil itd. Dvomimo, da je pretekli občinski odbor sestavil proračun za javno šolstvo, ne da bi upošteval vse nujne stroške. Zato bo zmanjšanje izdatkov za šole gotovo povzročilo, da se bodo morali mnogi nujni stroški odložiti najmanj za leto dni, kar bo škodovalo dobremu šolskemu delovanju. Tudi stroški za socialno podporo in dobrodelnost so bili zmanjšani za 20 milijonov lir. Skupno torej so bili redni obvezni izdatki zmanjšani za 347 milijonov 65.290 lir.

Pri postavkah izrednih obveznih stroškov je občinski komisar popolnoma črtal 6 milijonov lir za zidanje novih trošarinskih mitnic, 10 milijonov za nove naprave za mehanizacijo uradov, ki izdajajo razne javne listine; stroške za gledališče «Verdi» je zmanjšal od predvidenih 15 milijonov na 10 milijonov, popolnoma je črtal 5 milijonov lir za postavitev nove veterinarske ambulante v mestu, 4 milijone 570.000 lir za nabavo naprav in premičnin za novo zelenjadno tržnico na debelo, stroške za razširitev javne razsvetljave v mestu in okolici pa je zmanjšal od predvidenih 36 milijonov na 10 milijonov, ali za 26 milijonov lir, stroške za gradnjo prometnih otokov in za postavitev semaforov je zmanjšal za skupno 5 milijonov 555.000 lir, popolnoma je črtal 14 milijonov 200.000 lir stroškov za popravilo in ureditev nekaterih mestnih muzejev.

Tudi pri teh izdatkih so bile hudo prizadete šole. Tako je občinski komisar zmanjšal izdatke za izredne nabave in za izredno vzdrževanje raznih šol od predvidenih 38 milijonov 800.000 na 5 milijonov, ali za 33 milijonov 800.000 lir, popolnoma je črtal 2 milijona lir za izredna dela v telovadnici v Ulici della Valle. Stroške za vzdrževanje šolskih poslopij, ki niso last občine je zmanjšal za 4 milijone 900.000 lir, stroške za nabavo šolskega pohištva pa od 5 milijonov na 800.000 lir.

Občinski prispevek 2 milijonov lir za vzdrževanje miramarskega parka je popolnoma črtal, občinski prispevek za mednarodno razstavo cvetlic je znižal od treh milijonov na 600.000 lir, podporo za glasbeno vzgojo, za umetniške in gledališke prireditve pa je znižal za 1 milijon lir, in sicer od 3 milijonov 200.000 lir na 4 milijone 200.000 lir, prispevek gledališču «Teatro Nuovo» je tudi zvišal za 1 milijon lir.

V gornjem seznamu nismo omenili vseh posameznih postavk rednih in izrednih obveznih izdatkov, ki so bile «obrezane» ali popolnoma črtane. Skupno pa je občinski komisar zmanjšal samo dejanske izdatke za 1 milijardo 233 milijonov 912.290 lir.

Samo te številke, ki jih danes objavljamo, nam dokazujejo, kako je škodljiva komisarska uprava na občini in da je treba nujno zahtevati čimprejšnje nove volitve za obnovitev občinskega sveta in za vzpostavitev redno izvoljene občinske uprave.

—«»—

Tatvina avta in vespe

Isacco Mazzucca iz Vicolo delle Rose je predvčerajšnjim ponoči pustil svoj avto nedaleč od doma, a zjutraj, ko se je hotel odpeljati z njim, ga je čakalo presenečenje: o avtu ni bilo nobenega sledu več in ko je uvidel, da je postal žrtev ljubiteljev tujih motornih vozil, je stopil do bližnjega komisariata javne varnosti, kjer je tatvino prijavil.

Enako je storil tudi 25-letni Aldo Crevatini iz Ul. Roma, kateremu je za sedaj še neznan nepridiprav ukradel vespo. Crevatini je policijskim organom letečega oddelka izjavil, da je s tatvino vespe utrpel približno 50.000 lir škode.

Polaganje vencev na grobove padlih borcev in talcev na pokopališču pri Sv. Ani

Resolucija Neodvisne socialistične zveze

Vsa javnost in vsi delavci naj podprejo stavkajoče kovinarje

Stavkovna borba se mora nadaljevati sporazumno z obema sindikalnima organizacijama

Vodstvo Neodvisne socialistične zveze je na svoji seji v četrtek zvečer razpravljalo o sindikalnih razmerah in borbi delavcev v obratih CRDA in Tržaškem arzenalu, nakar je odobrilo naslednjo resolucijo:

«Neodvisna socialistična zveza izraža svojo solidarnost kovinarskim delavcem v obratih CRDA in Tržaškem arzenalu, ki se že več mesecev borijo za izboljšanje svojih nezadostnih prejemkov.

Vse kategorije delavcev in vse tržaško prebivalstvo so in morajo biti solidarni z delavci obratov CRDA in Tržaškega arzenala, ki se borijo za zaščito obratov IRI, v katere spadajo tudi obrati CRDA, ker to pomeni, braniti glavni vir tržaškega življenja. Zaradi tega je ta borba tudi splošna skupna obramba, za sindikate in delavce drugih industrijskih ter trgovskih kategorij pa je to osnovna sindikalna dolžnost ter izraz razredne solidarnosti.

S podporo vseh delavcev in javnega mnenja je treba premagati trmoglavost vodstva obratov CRDA, ki nasprotuje povsem upravičenim zahtevam prizadetih delavcev in nameščencev.

Delavci v obratih CRDA in Tržaškem arzenalu, ki so prisiljeni na največjo storilnost dela in podvrženi izkoriščanju, enostavno zahtevajo enake mezdne pogoje, kot jih že več časa uživajo njihovi delovni tovariši v Genovi.

Zaradi te diskriminacije so delavci in uradniki v Trstu in Tržiču opeharjeni za tisočake in tisočake upravičenega zaslužka.

Znano je, da so delavci v tržaških ladjedelnicah resna in kvalificirana delovna sila; naša podjetja pa tako prej kot zdaj proizvajajo in so donosna vsaj toliko kot tista v Genovi. Zaradi tega je sveta pravica naših delavcev, da dobijo enake mezde in uživajo take delovne pogoje kot delavci v Genovi.

V tej sindikalni borbi morajo delavci zmagati. Toda nujno potrebno je, da sindikalni predstavniki, stranke in tisk, ki se obračajo na delavce, pazijo na to, da ne bodo okrnili, pač pa utrdili in razvijali odkrito sodelovanje med kovinarji obeh sindikalnih organizacij.

Nadaljevati je treba sindikalno borbo in se potruditi, da se bo razvijala, tako glede zahtev kot nastopa, složno in sporazumno z obema sindikalnima organizacijama.

Neodvisna socialistična zveza končno želi, da bi bila prihodnja splošna stavka v vseh industrijskih obratih nov in še močnejši dokaz, da delavci nočejo opustiti svoje borbe in da se bo sedanja moralna solidarnost vsega tržaškega delovnega razreda lahko spremenila v konkretno sindikalno akcijo v podporo delavcem in uslužbencem obratov CRDA in Tržaškega arzenala».

—«»—

527 novih obolenj za azijsko gripo

Do včeraj dopoldne so prijavili uradu pokrajinskega zdravnika 527 novih obolenj za azijsko gripo. Zbolelo je 468 zasebnikov, 57 beguncev in 2 osebi v internatih.

Po zadnjih podatkih se zdi, da je začela epidemija upadati. Vsekakor pa bi bil vsak preuranjen optimizem neupravičen, kajti že večkrat se je zgodilo, da se je število obolenj znižalo, nato pa je zopet poraslo. Upajmo, da gre to pot za trajno upadanje obolenj.

Zdravstvenemu uradu pa so prijavili še en primer smrti za azijsko gripo, ki je vsaj uradno četrti. V bolnišnici pri «Magdaleni» je umrl za gripo 48-letni Nicola Amendolesine.

—«»—

Nezgoda na delu

45 let star šofer Lino Radivo iz Ul. Molin a vento je predvčerajšnjim popoldne pomagal nakladati na tovornik precej velike kamne, ki jih niso porabili pri novem tlakovanju Ul. Revoltella, a to ga je precej drago stalo. Nepričakovano mu je namreč padel na nogo eden izmed največjih kamnov, a kljub bolečinam se Radivo ni zatekel, kot bi bilo najbolj pametno, po zdravniško pomoč, temveč se je odpravil domov.

Včeraj zjutraj pa ni več zdržal in se je z zasebnim avtom odpravil v bolnišnico. Zdravniki so izrazili mnenje, da ima verjetne kostne poškodbe na kolenu, zaradi česar so mu priporočili, da bi ostal na ortopedskem oddelku. Koliko časa se bo moral zadržati na zdravljenju, ni točno znano, ker je možno, da okreva že v 6 kakor tudi, seveda v primeru kostnih poškodb, v 35 dneh.

Hude posledice dveh prometnih nesreč

Na Trbiški cesti smrtno ranjena ženska pri Sv. Jakobu hudo ranjen skuterist

Ko se je ženska sprehajala s sorodniki, se je zaletel vanjo od zadaj vespist, ki jo je podrl na tla

Včeraj sta se pripetili dve zelo hudi prometni nesreči, zaradi katerih leži 21-letni Bruno Mauri od Sv. M. M. sp. v resnem stanju v bolnišnici, medtem ko je 42-letna Maria Goina vd. Dugan vd. Bettinelli iz begunskega taborišča pri Proseku celo podlegla hudim poškodbam.

Prva nesreča se je pripetila zjutraj navsezgodaj na Šentjakobski cesti, po kateri se je Mauri peljal s skuterjem proti domu. Tik pred križiščem z Ul. P. Diacono pa je skuterist odletel na tla, pri čemer je z glavo udaril ob rob pločnika. Zakaj je prišlo do nesreče, za sedaj še niso mogli ugotoviti. Menijo pa, da je fantu postalo med vožnjo slabo.

Ponesrečenega Maurija so takoj po nesreči odpeljali v bolnišnico, kjer so mu ugotovili poleg hude poškodbe na očesu tudi številne rane po čelu, verjetno prebitje lobanje in možganski pretres. Jasno je, da so si zdravniki, ki so ga sprejeli na kirurškem oddelku, pridržali prognozo.

Druga še hujša nesreča pa se je pripetila na trbiški cesti. Manjkalo je nekaj minut do 19. ure, ko so po desni strani ceste hodili proti Proseku Goinova, s katero je bila njena 6-letna hči Gianna Bettinelli. Ob robu ceste, in sicer vedno v isti vrsti, pa sta bila še sestra prvega moža Goinove Virginija Dugan por. Klun in njen 52-letni mož, oba stanujoča na Kraški ulici na Opčinah.

Sorodniki so se med hojo pogovarjali med seboj in se verjetno niso zavedli vespe, ki je prihajala za njimi in katero je vozil 19-letni Pietro Mancini z Lonjerske ceste. Mancini se je s skuterjem zaletel v Goinovo, ki je odletela pet metrov naprej, kjer je obležala na sredi ceste ter nadaljeval vožnjo, ker je verjetno izgubil oblast nad vozilom, še kakih 17 metrov, dokler se ni zaletel ob rob ceste, kar ga je vrglo še 20 metrov naprej. Vespa se je prevrnila na tla, kamor sta padla Mancini in tudi 24-letni Silvan Prelc ravno tako z Lonjerske ceste, ki se je peljal s skuteristom.

Goinovo, katere stanje je bilo zelo resno, so odpeljali z rešilnim avtom v bolnišnico, kamor pa so jo pripeljali že mrtvo: med prevozom je namreč ženska podlegla poškodbam. Njeno v nogo ranjeno hčerko, ki je jokaje klicala mamo, so z avtom prometne policije odpeljali ravno tako v bolnišnico, kamor so morali peljati tudi Mancinija in Prelca. Vsi tri so pridržali na I. kirurškem oddelku, kjer se bosta mala Gianna in Prelc zdravila 12 dni, medtem ko bo moral Mancini ostati zaradi globoke rane na čelu, številnih prask po rokah in nogah in možganskega pretresa najmanj 20 dni pod zdravniškim nadzorstvom.

Po ureditvi zakonskih predpisov in po končani preiskavi, ki jo je uvedla prometna policija, so truplo pokojne Goinove prenesli v mrtvašnico splošne bolnišnice, kjer bo ostalo na razpolago sodnim oblastem.

—«»—

Prizivno sodišče potrdilo obsodbo mladeniču

V poletnih mesecih je bilo toliko prijav tatvin v javnih kopališčih in posebno na barkovljanskem obrežju, da policija ni vedela kaj napraviti proti temu sezonskemu pojavu. Drugega izhoda ni bilo, kot poslati v kopališča agente, ki bi se morali pomešati med ljudi in samo opazovati. To nalogo je julija letos dobil agent civilne policije Albin Komar, ki je šel v kopališče «Topolino». Možni je ogledoval sumljive mladeniče in ko se mu je zdelo, da nekdo prav sumljivo kroži okoli oblek kopalcev, ga je kratkomalo ustavil in zahteval osebno izkaznico. Eden izmed sumljivih oseb je bil Renato Nadalin iz Ul. degli Archi.

Morda bi se vse srečno končalo, če se ne bi vmešal njegov 23-letni brat Aldo. Ta mladenič je agentu odgovoril, naj vendar neha «razbijati škatle» in ker mu to ni zadostovalo, ga je celo pahnil in ga končno še udaril.

Naravno je, da tako vedenje do javnega funkcionarja ni moglo in niti ni smelo ostati nekaznovano, zaradi česar je moral Nadalin na policijski komisariat, kjer so ga obvestili, da ga bodo prijavili sodišču zaradi žalitve.

Avgusta letos je moral mladenič na zatožno klop in noben izgovor ga ni rešil obsodbe na 5 mesecev in 10 dni zapora. Razsodba ni zadovoljila mladeniča, ki je vložil priziv. Toda ni našel ne razumevanja ne usmiljenja pri prizivnih sodnikih, ker so ti potrdili razsodbo kolegov kazenskega odseka.

Preds. — Miele, tož. Castellano, zapisn. — Parigi, obramba — odv. V. Bologna.

—«»—

Oprostitev šoferja

V trenutku ko je 30-letni Franc Mislej iz Ul. del Rivo, ki je lastnik starinarnice v Ul. Revoltella, nakladal kupe starih cunj na ročni voziček, je za hrbtom začutil hud udarec, ki ga je podrl na tla.

Zgodilo se je namreč, da se je v Misleja zaletel s policijskim avtom 44-letni Albin Tavčer iz Ul. Campanelle in mu s tem povzročil razmeroma hude telesne poškodbe, zaradi katerih se je moral starinar zdraviti v bolnišnici 30 do 35 dni.

Tavčerja so seveda prijavili sodišču, a tu je mož dosegel delno zadoščenje: sodnik, ki ga je sodil, ga je na koncu razprave oprostil zaradi pomanjkanja dokazov.

Sodnik — Fienga, tož. — Ghezzi, zapisn. — Scelza, obramba — odv. Snatra.

—«»—

Padec upokojenca

S prognozo okrevanja v 20 do 60 dneh so morali včeraj v prvih popoldanskih urah sprejeti na ortopedskem oddelku 72-letnega upokojenca Maria Pittija iz Ul. F. Venezian, kateremu so zdravniki ugotovili hud udarec na stegnenici leve noge z verjetnim zlomom.

Pitti, ki se je pripeljal v bolnišnico z rešilnim avtom Rdečega križa, je izjavil, da je nekaj minut po opoldnevu nerodno padel na Trgu Cavana.

31. oktobra nas je za vedno zapustil naš ljubljeni

VLADIMIR FLEGO

Pogreb nepozabnega pokojnika bo danes 2. novembra ob 16. uri iz bolnice v cerkev in na pokopališče v Škednju.

Žalujoči bratje, sestre, svaki, svakinje, nečaki in ostali sorodniki

Trst, 2.XI.1956.

ADENAUER DOSLEDEN V «POLITIKI SILE»

Bonnska deklaracija vodi po izhojenih poteh

Tudi nekateri Adenauerjevi politični nasprotniki so Adenauerju priznavali, da drži besedo. Po zadnjih nemških parlamentarnih volitvah pa so se verjetno prepričali, da to vedno ni res, pač pa da drži Adenauer besedo le tedaj, kadar mu to nese; sedaj pa, ko je ponovno dobil zaupanje večine nemških volivcev, se ravna izključno po svojem programu, ali bolje v duhu svojih osebnih načrtov — «voditelja nemškega ljudstva» — ki pogosto predstavljajo načrt krščansko-demokratske unije. To so posebno občutili v Zapadni Nemčiji že prve dni po volitvah, ko Adenauerjeva stranka ni držala besede o povišanju cen nekaterim industrijskim izdelkom. Te dni pa beležimo svojevrstno vest, da cel niz nemških ženskih organizarij protestira proti Adenauerjevemu postopku, da ni v novo vlado vključil nobene ženske, pa čeprav se je pred volitvami v to obvezal, da bi si pač pridobil na volitvah čim več ženskih glasov.

Če pa ni Adenauer držal besede v teh dveh primerih je ostal zelo dosleden v svoji politiki, ki jo vsi brez razlike ocenjujejo kot politiko sile pa čeprav ji njegovi pristaši dajejo oznako pravičnosti in doslednosti v izvajanju programa za združitev Nemčije.

Ta politika sile je odkrito izražena v programu nemške vlade, ki obsega 31 strani.

Prvi nemški komentarji na račun tega vladnega programa so kaj značilni. Odobravajo ga bolj redki. Hamburški dnevnik «Die Welt pa je v svojem uvodniku, ki mu je dal naslov «Politika sile», napisal, da je politika sile dejansko edino geslo vse Adenauerjeve politike. Berlinski dnevnik «Tagespiegel» pa pravi, da v vseh 31 straneh vladnega programa ne moremo najti nič novega, ker se ponavljajo stvari, ki jih je kancler že mnogokrat izrekel. Tako «Die Welt» kot tudi «Tagesspiegel» posebej poudarjata tisti del Adenauerjevega programa, v katerem poizva zapadne sile, naj se podredijo vodstvu ZDA. Vladi naklonjen dnevnik «Frankfurter Allgemeine Zeitung» pa označuje kanclerjevo politiko prav tako kot «konstelacijo sile», pa čeprav jo kot malone vladni organ skuša opravičiti, ker da je «dosledna v nadaljevanju dosedanje politične smeri»

Menda je res, da je še najbolj blizu resnici vprav mnenje dnevnika «Frankfurter Allgemeine Zeitung», kajti koncepcija Adenauerjeve politike se tudi po zadnjih parlametnarnih volitvah niti najmanj ne razlikuje od politike, ki jo je Bonn vodil pred volitvami. Nasprotno, kdor pozorno prebira program, bo ugotovil, da je program povsem isti in smer «dosledna prejšnji», le da obstaja razlika v tem, da je danes Adenauer bolj drzen in da je prejšnjo vsaj navidezno previdnost zamenjal z odkritim nastopom. Nič čudnega! O tem je menda najboljšo oceno dal britanski zgodovinar prof. Taylor, ki je pred dnevi med ostalim napisal, da če bi se vsi Nemci združili, bi prevladali v Evropi. In to je vprav cilj Konrada Adenauerja v njegovem vladnem programu, pa čeprav je vsakomur jasno, da s svojo politiko sile združenja obeh Nemčij ne bo dosegel.

Adenauerjevo stališče o združitvi Nemčije je zares kaj čudno in se more razumeti le, če vzamemo v poštev izključno Adenauerjevo oceno mednarodne situacije. Celo njegovi izrazi, njegova terminologija, ves duh deklaracije je še vedno tak, kot bi bila napisana tam nekje 1949 ali kvečjemu 1952, kajti kljub vsemu, kar se je pozneje zgodilo, kljub izrazitemu ravnotežju sil v svetu in celo kljub nujnosti sožitja v svetu, Adenauer vztraja in ne le vztraja, ampak postaja nekak glasnik krepitve zapadnih vojaških paktov in pobornik še večje oboroževalne tekme. In to celo v trenutku, ko v Združenih narodih kar cel niz držav z najrazličnejšimi družbenimi ureditvami in politično usmerjenostjo vpije po razorožitvi.

Pa še nekaj: To smo sicer prej mimogrede omenili, vredno pa je, da ponovno poudarimo. Bonn je dolgo let skušal razviti vse svoje sile in to gospodarske doma, v tujini pa politični položaj. Vsekakor je v obeh programih uspel. Posebno, ker je vse to, delal z nekako njemu prirojeno sistematičnostjo in vse tako na tiho, brez kričanja in brez trkanja na prsi. Seveda so bila to leta, ko se je vsa Evropa brez razlike bala premočnega nemškega vpliva. In Bonn se je tega zavedal, zato je delal bolj na tiho. Danes pa Adenauer meni, da je doba previdnosti že mimo in da bi bila vsaka opreznost odveč. Deklaracija sama odkrito poudarja pomen zapadnonemške vloge, njen vpliv na svetovne razmere in pomen Nemčije na sploh. To ni nič čudnega. Mi bi rekli še več: Nemčija ima in tudi mora imeti svojo vlogo, kot jo je vedno imela, toda vprašanje je, kakšna naj bo ta vloga. Če jo bomo vzeli tako, kot nam jo nakazuje Adenauerjeva vladna deklaracija, ne bo škodovala le Nemčiji, ampak tudi svetu, kajti po tej poti bo šel svet nazaj in ne naprej. V sedanjih razmerah zares ni več mesta politiki sile in če Adenauer s svojim odrezavim nastopom škoduje združitvi Nemčije, objektivno škoduje tudi mednarodnemu razvoju, ker predstavlja veliko oviro utrditvi miru. Taka politika lahko privede le do nezaželenih spletk ali celo zapletljajev.

Šola Glasbene Matice

Podružnica v Barkovljah

Barkovljansko «Prosvetno društvo», ki je zavzemalo skozi dolgo dobo zavidljivo mesto v prosvetnem delovanju, je na pobudo tedanjega pevovodje Milana Pertota ustanovilo poleg drugih odsekov tudi glasbeno šolo, ki se je v kratkem razvila do lepe stopnje, kar so dokazovali vsakoletni nastopi gojencev. Pri takih nastopih je prišlo do izraza tudi veliko zanimanje za ta odsek ne samo od strani staršev gojencev ampak tudi velikega števila Barkovljanov kajti prostori so postajali od nastopa do nastopa tesnejši.

Nesreča je hotela, da je pobudnik in vodja tega odseka, Milan Pertot, resno zbolel in vmes je prišlo še vprašanje njegove morebitne selitve in vse to se je zgodilo v začetku zadnjega šolskega leta, tako da je nastala med gojenci in starši zmeda, ker ni bilo povoda za ukinitev glasbenega pouka, hkrati pa so manjkali pogoji za njegovo uspešno nadaljevanje.

V tej stiski se je odbor Prosvetnega društva v Barkovljah obrnil na vodstvo Glasbene Matice, ki je takoj uvidelo, da se mu nudi ugodna prilika za ustanovitev svoje podružnice v Barkovljah, saj je poznalo Barkovljane po nekaterih svojih gojencih, ki so delali vedno čast tej važni ustanovi. Kratek pogovor z odborom prosvetnega društva je zadostoval in ustanovljena je bila podružnica Glasbene Matice v Barkovljah.

Pogoji za uspešno delovanje te nove podružnice Glasbene Matice so posebno ugodni Prostor, ki ga je dalo prosvetno društvo na razpolago, je izredno primeren, kajti nahaja se v primernem bovedskem kotičku, kar nemalo vpliva na dober potek učenja. Tudi razpolaga društvo z izbornim inštrumentom, ki ne bo odrekel, tudi ko bo šlo za najvišje stopnje šole

Po informacijah, ki smo jih dobili od strani vodstva Glasbene Matice izhaja, da bo prevzela vodstvo te nove podružnice mlada moč, ki izhaja iz ljubljanske Glasbene akademije. Mislimo, da je malo tistih, ki ne poznajo resnosti ljubljanskih glasbenih šol, o čemer smo se lahko prepričali ob priliki glasbenih produkcij Glasbene Matice, pri katerih so nastopali tudi gojenci ljubljanske glasbene šole, ki so s svojim izvajanjem poslušalce naravnost osupnili.

Na Barkovljanih je sedaj, da ne zamudijo te ugodne prilike. Barkovljani niso stali v tem pogledu nikdar v zadnjih vrstah, tudi ko se jim ni nudila taka prilika, kakor se jim nudi danes. Resnost šole in izvežbana učna moč sta najboljše jamstvo, da bodo starši in gojenci v najkrajšem času obilno poplačani za malenkostni strošek in povprečno majhno izgubo časa Izgovor, da so otroci z današnjim šolskim sporedom preobremenjeni, ne drži.

Prav gotovo je, da je ravno učenje glasbe tisti činitelj, ki otroka ne ovira v njegovem, lahko rečemo trdem učenju, ampak mu nudi nekak oddpočitek, kajti glasba je tisti lek ki tako pri otrocih kakor pri odraslih vpliva blagodejno in pomirljivo v trenutkih stiske in zaskrbljenosti.

Prepričani smo, da bo ta nova podružnica Glasbene Matice imela v Barkovljah zaželeni uspeh in da se bo delo, ki ga je opravljal do sedaj Milan Pertot z marljivostjo in otipljivim uspehom, za kar mu gre največje priznanje in zahvala gojencev in staršev, nadaljevalo z nič manjšim uspehom tudi z novim učiteljem.

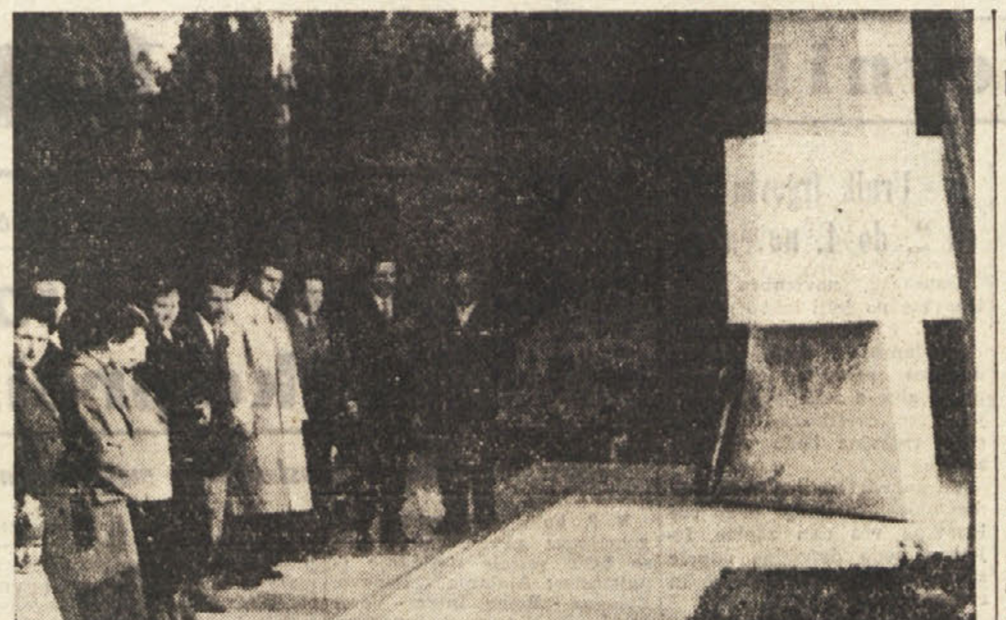

Generalni konzul FLRJ je položil venec na spomenik padlim borcem Jugoslovanske ljudske armade na pokopališču pri Sv. Ani

S kakšnim uspehom smo kmetovali letos?

Z oktobrom se zaključi gospodarsko leto poljedelca, ker v ostalih mesecih leta zemlja ne da nobenega novega pridelka. S kakšnim uspehom pa smo letos kmetovali? Čeprav je to na splošno že znano, je le naša dolžnost, da bolj podrobno obravnavamo ta obračun. Poglejmo posamezne pridelke kot si v letnih časih sledijo.

Prva je na vrsti krma, v našem primeru torej pretežno seno. Ta pridelek je v naših pogojih prvi v našem kmetijskem gospodarstvu. Kolikor ta odpove, toliko so več ali manj prizadete vse kmetijske veje. Letos niso bili naravni pojavi temu pridelku naklonjeni. Mrzla in vetrovna meseca april in maj nista nudila travi dobrih pogojev in sta odnesla pol senene letine. To spravlja živinorejo v zagato. Bilo je sicer nekaj otave, ki pa pri nas le malo odtehta. Nekoliko laže bodo prebili zimsko rejo tisti živinorejci, ki imajo precej deteljišč in krmske pese. Takih pa je razmeroma malo.

O žitnem pridelku nimamo dosti povedati. Kmetje se omejujejo na ječmen in oves in le izjeme gojijo nekaj pšenice. Tudi ta pridelek ni dosegel srednje letine. Mlatilnica je mlatila mnogo plev in malo zrnja. Pri nas je veljalo pravilo nekam pol na pol (pol slame pol zrnja), letos pa je padlo to razmerje nekam na dve tretjini proti eni tretjini.

V našem kmetijskem kolobarju zavzema svoje stalno in prvo mesto krompir — naš drugi kruh. Temu pridelku polagamo razmeroma največ prizadevanja. A letos je to malo zaleglo, ker je bil pridelek postavljen pred težko preskušnjo. V njegovem prvem razvoju mu je zmrzal osmodila liste. Le redka više ležeča zemljišča so ji utekla. Nekaj so rešili gospodarji, ki so mu bili preskrbeli dobre pogoje (seme, globoko preorana in pred zimo dobro pognojena zemlja, škropljenje i. e.). Na splošno pa je bilo te ljudske hrane komaj za slabo seme. Gospodinje bodo to močno občutile.

Semkaj uvrstimo tudi pridelek fižola. Tudi njega je stisnil mraz in niti ponovna saditev ni imela sreče. Namesto z vlago in primerno toploto mu je narava stregla z vetrom in hladnočo. Kdor ima še kaj iz lanske zaloge, mu bo ta letos dobro služila.

Pomembna kmetijsko-gospodarska postavka je vinska letina. O njej se je že mnogo pisalo. Obračun bi bil tale: Breg (Boljunec, Boršt i. dr. vasi) je — kot se da sklepati tudi iz izjav ondotnih posestnikov — dal okrog 1 tretjino, Kras pa 1 četrtino normalne letine. Kakovost pridelka ne bo prav nič zravnala te izredno hude gospodarske zgube, ki je take narave, da je bilo treba kljub temu korajžno delati, da se trte ohranijo za rodnost v naslednjem letu.

Vsi ostali naši pridelki so bolj postranskega pomena, vendar pa zaležejo toliko več, kolikor odpovedo drugi pridelki. Semkaj štejemo koruzo, zelje, peso, korenje. Ti pridelki so uspeli malo bolje. Le žal se zadnje tri okopavine le malo gojijo in tudi jim ne nudimo tiste nege, ki bi mogla dvigniti letino. Bolje so izpadli strniščni pridelki: ajda, repa, pitnik. Bolj rana ajda je bila precej vrstna, repo so sicer napadle gosenice, a se je obnovila.

Ne moremo, da bi ob tem obračunu ne ponovili naukov in nasvetov, ki nam morejo v vsakem primeru — v dobrih in slabih pogojih —— prispevati k boljši letini, in so se, če smo jih upoštevali, tudi v tem letu izkazali za uspešne. Z boljšimi kmetijsko-tehničnimi ukrepi bi mogli bolj uspešno kljubovati neugodnim vremenskim pojavom in doseči celo v najslabšem letu boljši uspeh na travniku, na polju in v vinogradu. Prostor nam ne dopušča, da bi mogli to trditev podpreti z dokazi — s primeri naprednega gospodarjenja, ki je tudi letos pripomoglo k boljši košnji in boljšim poljskim pridelkom. Tako bi mogli navesti primere tudi iz vinogradništva.

Letina je torej odvisna od dveh temeljnih pogojev: od vremena in zemljedelčevega sodelovanja z naravo. Vreme ima seveda pri tem glavno, a ne izključno besedo. Čim večji je kmetovalčev prispevek, ali: čimbolj to sodelovanje ustreza zahtevam dotične rastline, tem večji je uspeh. To vedo naše pristojne oblasti in ustanove in to menda vemo vsi. A vendar se vprašanje tehnične izobrazbe kmečkemu človeku ne premakne s svoje že davno mrtve točke (par lanskih tečajev nič ne spremeni na stvari). Zaradi tega naj kmetje po svojih občinah, organizacijah, občinskih in pokrajinskih svetovalcih zahtevajo, da se v zimski dobi v večjem številu vršijo po naših vaseh večerni kmetijski tečaji in predavanja.

Kmet Ferdo Stegu iz vasi Pečovnik pri Celju je zredil 1980 kg težkega vola. Vol je pravi velikan in je zbujal na razstavi, kamor ga je prignal Stegu, veliko pozornost. Star je sedem let.

* * *

Skupščina francoske unije je predlagala vladi, naj bi še bolj pospešila potrošnjo namiznega grozdja, čeprav bi se zaradi tega pridelalo manj grozdja za vino. Namizno grozdje naj postane vedno bolj hrana. Uživa se lahko sveže ali pa posušeno. Primerno pa je tudi, če se predela v brezalkoholni sok.

ZNANSTVENA SPECIALIZACIJA JE DOSEGLA ABSURD

WIENER - «oče avtomatizacije» in sedanja znanstvena razdrobljenost

«Vloga, ki jo danes ima ameriški znanstvenik, utegne resno ogroziti njegovo intelektualno zdravje»

Norbert Wiener je zaslovel že v svoji rani mladosti. Že v otroških letih je bil «čudežni otrok», pozneje pa je postal eden od štirih najmlajših študentov v zgodovini ameriškega šolstva. S 13 leti se je vpisal v znani college v Harwardu, z 20 leti pa je že postal univerzitetni profesor. Z razliko od mnogih drugih «čudežnih otrok», ki so kasneje utonili v povprečnosti in celo podpovprečnosti, je Wiener dokazal, da je dejansko izjemen človek. Postal je eden od vodilnih svetovnih matematikov in oče nove, sodobne vede: hibernetike ali vede o avtomatizaciji, o robotih. Njegova raziskovanja na tem področju so privedla kasneje do konstrukcije «elektronskih možgan». Zato Wienerja s pravico imenujejo «očeta avtomatizacije».

Norbert Wiener je sedaj profesor na najbolj slovitem ameriškem tehničnem zavodu «Massachussetts Institute of Tehnologie» in eden od največjih živečih učenjakov sveta. Spričo tega je tudi razumljivo, da se Wienerjevim izjavam pripisuje v svetovni javnosti velik pomen.

V poslednjem času se v ameriškem tisku mnogo piše o «boomu» na znanstvenem področju v ZDA. V ZDA primanjkuje učenjakov in njihova vloga ni bila nikoli večja, tako na področju znanstvenega raziskovanja v zasebni industriji (ki se bori za vladna naročila vojaškega materiala), kakor v državnih ustanovah, ki se pečajo z raziskovanji strogo tajnega vojaškega značaja.

Ali ta «boom» dejansko koristi znanosti? To vprašanje je neki ameriški časopis postavil Norbertu Wienerju. To vprašanje je v luči rezultatov sovjetskih učenjakov imelo še poseben pomen in ni nič čudnega, če je ameriški tisk v celoti priobčil Wienerjeve odgovore.

Če pustimo ob strani politična vprašanja — je odgovoril sloviti učenjak — more vloga, ki jo sedaj igra ameriški znanstvenik, resno ogroziti njegovo intelektualno zdravje! Vse do druge svetovne vojne — pojasnjuje Wiener — je znanost napredovala po zaslugi malega števila učenjakov — individualistov — ki so ali sami vršili raziskovanja, ali pa so prostovoljno delili svoje raziskovalno delo z onimi, ki so bili istega mnenja. Toda položaj se je spremenil iz temeljev v drugi svetovni vojni, ko so odkrili atomsko bombo in radar. Čez noč se je pojavila potreba, da se na tem področju «nekaj hitro napravi». Učenjak-samotar ni več zadoščal. Tempo dela se je močno pospešil in vsak razpoložljivi mladi učenjak je bil vprežen v to tekmo. Spričo dejstva, da je bilo treba delati hitro in učinkovito — znanstvena raziskovanja pa so bila v glavnem vojaškega in tajnega značaja — se je raziskovanje razdrobilo. Vsak znanstvenik je delal na enem povsem določenem in specifičnem področju — pravi Wiener. Rezultat tega pa je, da se posameznik sploh ni več zavedal celotnega ogromnega in zapletenega problema, ki se z njim peča, njegova znanstvena radovednost pa je zaradi tega pogosto pešala. «Tajnost teh vojaških naporov je opogumila in okrepila politiko tajnosti v podjetjih komercialnega značaja, ki so začela meniti, da so vprašanja znanstvenega napredka drugorazrednega pomena, če jih primerjamo s praktičnim ciljem: kako potolči svoje trgovske konkurente.»

Hkrati s cepljenjem znanstveno-raziskovalnega dela se je začelo pojavljati «oboževanje novih izumov». Novi elektronski možgani so začeli delati s tako hitrostjo, da je njihovo delo začelo dobivati večji pomen od samih problemov, ki so jih znanstveniki s temi stroji skušali rešiti. Čim več se je takih strojev pojavilo, tem bolj je izginjal ideal pravega in velikega učenjaka in prepuščal mesto znanstvenemu uradniku-upravniku — pravi Wiener — katerega glavna skrb je, da razdeli naloge strojem, da njegovi «znanstveni sodelavci» niso brez dela, da pa pri tem ne razvijajo svojih znanstvenih zamisli.

V takem vzdušju razočaranja pravi Wiener — se je med dejansko realne in učinkovite ideje vrinilo toliko mrtvorojenih idej, da je pravo raziskovalno delo dejansko potekalo počasneje, kot prej. «Ameriškega učenjaka ocenjujejo po tem, koliko denarja potroši, medtem ko ga tajnost, ki obkroža njegovo delo, hkrati ščiti pred vsakršnim nadzorstvom, ki bi moglo kritično oceniti njegovo delo.»

«Sedanja doba specializacije v znanosti je dosegla neverjeten obseg — nadaljuje Wiener. Ne le, da ustvarjamo fizike, ki nimajo pojma o kemiji, psihologe, ki nimajo pojma o biologiji, ampak razvijamo tudi take fizike, ki ne znajo več niti fizike! Tak fizik se takoj peča s subtilnostmi teorije kvanta, brez solidnega temeljnega znanja o klasični fiziki ali klasični optiki, kljub temu, da so mnoga vprašanja, ki se mu postavljajo po redu, tam prikazana v preprosti in razumljivi obliki.»

Specializacija, ki je sedaj v ZDA dosegla absurd, po mnenju Norberta Wienerja znanosti samo škodi. Meja, ki je ločila fiziko in druge znanstvene vede, postopno vedno bolj izginja, s tem pa se pojavljajo tudi potrebe po vsestransko izobraženih učenjakih s širokim kulturnim obzorjem.

Tako si Hermann Oberth, eden od «očetov» medplanetarnih poletov, zamišlja potovanje na Luno in ustrezno vozilo, ki bi na njej pristalo

ODMEVI OKTOBRSKE REVOLUCIJE V NAŠIH KRAJIH

«Labinjska republika» z epilogom: Proces proti petdesetim rudarjem

Samo v dneh, ko se proslavlja obletnica oktobrske revolucije, ki je velik mejnik v razvoju človeške družbe ne le v Sovjetski zvezi, ampak vsaj neposredno tudi v številnih drugih deželah sveta. Ta revolucija je že v svojem začetku, v prvih letih imela velikanski odmev v svetu in marsikateri dogodek prvih povojnih let smemo ocenito kot neposreden odmev velikih oktobrskih dogodkov v Leningradu in Moskvi, oziroma v Sovjetski zvezi. Tak dogodek je prav gotovo tudi tako imenovana «Labinska republika» od leta 1921.

Zaradi številnih izpadov fašističnih tolp in zato, ker jim direkcija ni hotela povišati plač, je 2. marca 1921 dva tisoč raških rudarjev stopilo v stavko in zasedlo rudnik. 35 dni so po ulicah Labinja, Raše, Stalij, Strmca in drugih naselij tega rudarskega revirja slavili zmago in si urejali že nekako svojo novo oblast ko je vodstvo rudnika prevzel delavski odbor. Toda, kot tolikokrat, so se med temi delavci našli tudi izdajalci. Dvanajst rudarjev nedomačinov (iz Sicilije) je klonilo in začelo z razbijaško dejavnostjo. Zato so jih rudarji v noči med 3. in 4. aprilom zaprli. Ker so oblasti uvidele, da njihovi plačanci ne bodo mogli zrušiti kompaktnosti rudarjev, so 8. aprila vdrle v Labinj in okoliška naselja z vojsko in upor zadušile. Temu so sledile aretacije in dva umora, ki so ju oblasti hotele pripisati rudarjem pa čeprav sta žrtvi bili umorjeni v zaporu.

To so pa oblasti izkoristile kot pretvezo za velik proces proti voditeljem stavke. Proces se je začel 16. novembra vč Pulju. Pred sodiščem je bilo postavljenih 50 rudarjev

Ves čas priprav za proces so oblasti izkoristile za to, da bi upor raških rudarjev prikazale kot izključno prohrvatsko gibanje, ki naj bi bilo namenjeno rušenju italijanske oblasti v «novo osvobojenih krajih». Načrt pa jim ni uspel.

Že sam začetek razprave je bil čuden. Predsedstvo sodišča je ostalo izolirano, kajti proti sebi je imelo ne le 50 obtožencev in njihovo obrambo, pač pa tudi vso poroto in javnost. Že drugi dan procesa se na razpravo ni javil član porote Josip Pulin, ki je zbolel. Predsednik sodišča Tolentino je zaradi tega kar zdivjal in šel sam «nadzirat», če je Pulin zares zbolel, in ugotovil je — grižo. Zato je kljub svoji vraževernosti pristal samo na 13 porotnikov. To je bilo drugi dan razprave, že prvi dan pa je doživel odkrit afront vseh petdesetih obtožencev. Med čitanjem obtožnice so namreč vsi obtoženci vstali in zapisnikarju dr. Zanninu [illegible] v katerem je bilo rečeno, da so [illegible] rudarji, medtem ko je bilo res, da sta žrtvi umrli v policijskih zaporih. Ob tem je tržaški odvetnik Zennaro z njemu značilnim izrazom [illegible] tedanjo italijansko družbeno [illegible] in se [illegible] sodstvo. Predsednik sodišča je zato dr. Zennara kaznoval s 100 lirami globe. Odvetnik Crgenica je nato vstal in izjavil:

«Kazen naj se razširi še na Puharja in mene, ker sva tudi midva solidarna s kolegom Zennarom.»

Nakar je dr. Zennaro dodal: *«Sodišče se mora izvaditi na to da sliši, kako se o tem govori po vsej državi.»*

Kot ni Tolentinu in predsedništvu sodišča uspelo imponirati obrambi, ni moglo vsiliti svoje moči niti obtožencem. Ves njihov program, da bi upor prikazali kot izključno prohrvatsko in protiitalijansko akcijo, je splahnel. Michele Posa je bil po rodu Italijan in ko ga je predsednik sodišča vprašal, zakaj je stavkal, je rekel, da je stavkal iz solidarnosti, kot so stavkali vsi drugi.

«Sicilijanski delavci vam očitajo, da ste jih aretirali.» vztraja predsednik.

«Zmotili so se.»

«Vi ste streljali na vojsko.»

«Kdo nam more to dokazati?»

«Vi ste vabili rdečo stražo k metanju bomb.»

«To je smešno.»

Drugi Italijan je bil Francesco Da Gioz Pred sodiščem je bil kar v vojaški obleki.

«Vas so opisali kot voditelja upora.»

«Vsi smo bili solidarni in vsi voditelji.»

«V Strmcu ste bili diktator, despot in delali kar se vam je zljubilo.»

«Morda nasproti Nemcem. Vidite to zeleno uniformo. Leta sem bil v rovu in bil 27-krat ranjen.»

Rudar Pipan je bil prav tako objekt temeljitejšega zasliševanja. Predsednik sodišča je hotel vedeti, če so v rudniku uvedli «sovjetski sistem». Pipan je odgovoril, da je bil njihov sistem kolektiven.

Olivo Bubi[illegible] je imel tedaj komaj 19 let. Predsednik ga je vprašal:

«Zakaj ste stavkali?»

«Da nam fašisti ne sežigajo hiš. Živeli smo slabo in hočemo živeti bolje.» In ko mu je predsednik čital, da so nekateri rudarji postavljali mine, je mladi rudar odgovoril:

«Oprostite, gospod predsednik, papir dopušča vse ...»

Še bolj zanimiv je bil primer z rudarjem Matom Vrbancem. Temu so očitali, da je zbiral in pripravljal orožje. Toda v rudniku je bilo kar 24 rudarjev z istim imenom. Mate Francin pa je, ko so ga uvedli v dvorano, kar z vrat krepko po hrvaško pozdravil: «Dobro jutro, gospoda!» In ko so mu očitali, čemu je šel z rudarji v Labinj, je rekel, da zato, da bi pred fašisti branil svojo hišo. Nadalje je izjavil, da rudarji niso bili oboroženi s puškami, pač pa z gorjačami.

V precej neroden položaj je spravil sodišče rudar Cekada, ki je rekel: *«Oficir Marconcini se mi noče maščevati, ker moja žena ni pristala na nekatere njegove vabe. In isto bi lahko rekel tudi za Feliceja Torierija, oziroma njegovo ženo.»*

Sodišče je spravilo skupaj 100 prič. Vse so odpovedale. Celo sam inženir Hoče, ki je med zasliševanjem rekel: *«Direkcija me je povabila na banket. Nisem šel. Dva rudarja sta poginila pod vojaškimi streli in zato sem smatral, da predstavlja banket proslavo smrti teh dveh delavcev. Čast mi tega ni dovoljevala.»*

Žalostno figuro pa je napravil rudar Pietro Mo[illegible]. To je bila glavna priča obtožbe. V prejšnjih je dolžil vseh 50 obtožencev, na sodišču je vse to preklical. Ko pa ga je dal predsednik sodišča aretirati, je ponovno spremenil svoje mnenje in začel obtoževati vse po vrsti. To pa pod izgovorom, da so mu prej rudarji grozili z maščevanjem.

Ves proces, ki je trajal skoraj tri tedne, pa se je naposled klavrno končal. Sodišče je moralo vseh 50 rudarjev oprostiti, kajti porota je v samem začetku odpovedala.

FOTOGRAFSKI KOTIČEK

Portretiranje v diletantskih rokah

Fotoamater, ki se ukvarja s slikanjem pokrajine, bo v kratkem dospel do lepih uspehov, če se bo le količkaj držal predpisov, ki so potrebni za dosego dobre slike. Večkrat bo imel tudi srečo, ko mu bodo šli na roko lepi oblaki, ki dajo sliki s pokrajino poseben pečat. Ogledovalci bodo hvalili njegovo spretnost in le izredni kritiki, ki iščejo umetnost tudi pri navadni sliki, bodo meli pomisleke in se bodo zadovoljili s sliko le delno. Navadno se bodo taki kritiki vzdržali vsake pripombe glede na začetno stopnjo diletanta in tako bo pohvala popolna.

Vse drugo pa je, ko gre za sliko osebe. V tem primeru postane kritik tudi oni, ki se je pri ogledovanju pokrajinske slike pohvalno izrazil o lepo izvršeni sliki in bo začel naštevati tudi take napake, ki jih slika nima. Slikana oseba bo zanj grda, največkrat starejša kakor v resnici, usta preširoka in nakremžen obraz. Če bo ogledovanje dolgo, bodo prišle na vrsto še druge napake.

Grešil bi tisti diletant, ki bi na podlagi takih, večkrat tudi neutemeljenih opazk, odložil orožje in opustil to panogo slikanja, ki mu bo dalo po neobhodno potrebnih poizkusih največje zadoščenje. Fotoamater naj ne misli, da so za dosego lepega portreta potrebni bogato opremljeni ateljeji, ki so natrpani z močnimi reflektorji in z večtisočvatnimi žarnicami. Tudi z malimi pripomočki pride diletant do dovršene slike, a to samo s trdovratno vztrajnostjo. Njegova preprosta slika bo večkrat bolj odgovarjala značaju slikane osebe, kakor tista, ki je bila posneta od poklicnega fotografa, ki hoče spremeniti navadno kmečko dekle v filmsko igralko.

Pri slikanju oseb igra največjo vlogo format aparata. Z majhnimi formati, ki so danes v splošni rabi, bo fotoamater le redkokdaj dosegel dobre uspehe, kajti kratko žarišče objektiva mu bo delalo vedno preglavico, ko bo želel priti do večje slike, kajti s približanjem aparata k objektu bo stopila na površje pokvarjena perspektiva. Ako bo oseba sedela in bila obrnjena proti aparatu, bodo noge in roke v razmerju z glavo prevelike. Da bo dosežena potrebna perspektiva, bo moral biti fotoamater oddaljen približno dva metra od objekta in tako posneta slika bo prišla do boljšega izraza pri naknadnem povečanju. Srečen tisti diletant, ki razpolaga z aparatom večjega formata ali pa s takim aparatom, ki dopušča izmenjavo navadnega objektiva z drugim z daljšim žariščem, ki je približno dvakrat daljše, kar bi odgovarjalo dvakratni diagonali formata. Če je žarišče trikrat tako dolgo kakor diagonala formata, lahko reče fotoamater, da se je strogo držal predpisov perspektive.

Slikanje na odprtem, govorimo vedno o portretu, ne bo dalo zaželenega uspeha, ako delamo na največjem soncu. Oseba bo v takem primeru težko gledala, posebno če bo diletant tako nespreten, da je bo obrnil naravnost proti soncu. Bolje se bomo odrezali ako bomo slikali osebo v senci in še najbolj se nam bo slika posrečila, če je sonce pokrito s tistimi tenkimi oblaki, ki delajo komaj vidne sence. Za osvetlitev premočnih senc se lahko poslužimo raznih reflektorjev, ki niso nič drugega kakor večji kos belega papirja, navadna svetla brisača, večja rjuha ali pa pobeljen zid.

Pri slikanju na prostem igra veliko vlogo ozadje. Če je to prečisto zarisano, se bo v njem slikana oseba skoraj izgubila ali pa se nam bo zdela na ozadju prilepljena. Pravilo je, da mora biti ozadje nekoliko megleno, kar dosežemo z veliko odprtino, kajti z majhnimi odprtinami bo jasno zarisana ne samo oseba, ampak tudi ozadje, kar bi pa mi hoteli preprečiti. Kdor razpolaga z aparatom, ki je opremljen s telemetrom in je tako omogočena čista nastavitev same osebe, naj se posluži najkrajše osvetlitve in tej odgovarjajoče odprtine.

Ozadje nam dela večkrat preglavico s tistimi v zrak štrlečimi ravnimi črtami, ki jih predstavljajo tenka debla dreves in v posebni meri telegrafski drogovi. Ako so postavljeni taki drogovi v ravni črti z osebo, se zdi, da rastejo iz glave in najlepše izvršena slika je v takem primeru pokvarjena. Diletant ima lahko delo, da odpravi tako motnjo s tem, da se postavi malo na desno ali na levo od osebe ali skupine.

Tovrstno slikanje ne prenese trdega kopiranja in zato mora diletant poskrbeti, da bodo negativi mehko razviti, za kar mu služi dva in tudi trikratno razredčenje razvijalca. Ker je pozitivna slika skoraj vedno potrebna majhne retuše, naj diletant ne rabiološčenega papirja, ki ne dopušča retuše, ampak pride v poštev samo polgladek ali še bolje hrapav papir.

Prihodnjič bomo seznanili našega fotoamaterja s slikanjem portreta z električno lučjo, ki dopušča razne skoraj vratolomne efekte in vse to z navadnimi pripomočki.

Priporočamo diletantu, da se oprime te lepe panoge fotografskega udejstvovanja, ki mu bo prineslo posebno v zimskem času nepopisno zadoščenje, ki bo stopnjevalo od posnetka do posnetka, kajti z dobro voljo se lahko premostijo vse ovire, ki se zdijo v začetku nepremostljive, ki pa od slike do slike vidno izginjajo.

R. P.

BREZ BESED

Goriško-beneški dnevnik

Nismo pozabili na številne žrtve iz pretekle vojne

Na Goriškem so se dostojno poklonili spominu padlih borcev in antifašistov

Delegacija ANPI položila venec na glavnem pokopališču - V Pevmi so bivši partizani nesli vence k spomeniku in na pokopališče - Podobne svečanosti so bile tudi po ostalih vaseh Goriške

Na včerajšnji dan so se ljudje spomnili vseh dragih pokojnikov in obiskali njihove grobove; vreme je bilo lepo in pokopališča so bila polna obiskovalcev. S cvetjem in s svečkami okrašeni grobovi so bili kakor cvetne grede sredi poljan, ob njih se je z žalostjo v srcu človek spomnil na umrle, ki nas s svojim vzgledom spodbujajo k nadaljnjemu vztrajnemu delu in življenju.

Vsi napredni ljudje na Goriškem posebno pa goriški Slovenci niso pozabili na številne žrtve zadnje svetovne vojne, na talce in premnoge partizane iz domačih in oddaljenih krajev, ki so na naši zemlji pustili svoja mlada življenja, da bi mi in naši nasledniki živeli bolje, svobodnejše življenje.

Dopoldne ob 11. uri je delegacija ANPI iz Gorice, v kateri so bili tudi zastopniki bivših slovenskih partizanov, položila na glavno pokopališče na Mirenski cesti venec na grobove padlih partizanov. Grobovi junaških fantov, ki so razmeščeni na več krajih glavnega pokopališča, so bili lepo očiščeni in okrašeni, za kar gre zahvala štandreškim ženam, ki so zato poskrbele že v sredo, in pa vsem tistim številnim goriškim Slovencem, ki so darovali številne šopke cvetja.

V Pevmi so se tudi dostojno oddolžili spominu padlih partizanov in vseh antifašistov iz Pevme, Oslavja in Št. Mavra. Delegacija bivših partizanov je dopoldne položila prvi venec in šop rdečih nageljnov na domače pokopališče, kjer so pokopani junaški domačini, drugega pa k spomeniku sredi vasi. Predčasno pa so tudi očistili in popravili grobove na domačem pokopališču.

V Jamljah so domačini spletli lep venec, ki so ga včeraj dopoldne položili na domačem pokopališču k grobovom padlih partizanov in vseh žrtev zadnje svetovne vojne. Položitev venca so združili z majhno svečanostjo in se tako spomnili vseh tistih, ki so žrtvovali svoja življenja za boljše in srečnejše dni vseh nas.

Tudi v Podgori niso pozabili na številne borce in žrtve iz antifašistične vojne. V dopoldanskih urah je delegacija ANPI položila na pokopališče lep venec, s katerim se je oddolžila njihovem spominu.

—«»—

IZ ST. MAVRA

5. nov. otvoritev novega dvolastniškega bloka

Po dolgih letih so Štmaverci sprejeli z olajšanjem vest, da bodo obmejni organi obeh držav s 5. novembrom odprli dvolastniški blok na desni strani vasi. Tako bo številnim družinam omogočen prihod na njihova zemljišča pod Sabotinom in v bližini Soče, do katerih so morali deset let hoditi daleč naokrog in tako izgubljati neprimerno več časa.

Blok bo seveda odprt samo za dvolastnike, saj ostali vaščani ne bi imeli od njega nikakršne koristi, ker vodi samo na omenjena zemljišča in pašnike pod Sabotinom.

—«»—

IZ DOBERDOBA

Ples v občinski dvorani

V nedeljo 3. novembra priredi doberdobska mladina ples v občinski dvorani, ki bo trajal od 20 do 24. ure. Deloval bo tudi bufet, dobro založen z jedačo in pijačo. Kot smo izvedeli, bodo imeli v Doberdobu podobne plesne prireditve vsako nedeljo.

—«»—

S kolesom v reko

Ko se je pred dnevi 78-letni Giovanni Tosolini iz Spetra Slovenov vračal s kolesom domov proti Čimurju, so mu na nekem ovinku zavore kolesa nenadoma odpovedale. Nesrečni starček je izgubil oblast nad vozilom in se prevrnil v Arbeč, ki teče ob glavni cesti. Priletel je z glavo na skalo in ostal na mestu mrtev.

Urnik trgovin od 2. do 4. novembra

Danes 2. novembra bodo trgovine po želji lahko zaprte.

Jutri 3. novembra bodo v dopoldanskih urah odprte mesnice, pekarne, mlekarne, prodajalne z zelenjavo in sadjem ter cvetličarne. Vse ostale trgovine bodo ves dan zaprte.

V ponedeljek 4. nov. na dan obletnice zmage bodo vse trgovine ves čas zaprte. Izjemno bodo dopoldne odprte samo pekarne, mlekarne in cvetličarne.

***

Na osnovi prefektovega ukrepa z dne 18. februarja 1957 so mlekarne v vseh občinah naše pokrajine odprte od 1. oktobra do 31. marca od 7. ure do 12.30 in od 16. do 19. ure (in ne do 18.30, kakor je bilo najprej objavljeno).

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna D'Udine v Ul. Rabatta 18, tel. 21-24.

Kriza v občinski upravi v Ronkah

Demokristjani bi hoteli komisarja prefekture

Socialdemokratski odborniki in neodvisneži, ki niso podali demisij, naj s pravilno politiko delajo v korist občanov

Niti eno leto ni poteklo od anskih administrativnih volitev v goriški pokrajini, že je prišlo v občinski upravi v Ronkah, ki je bila v demokristjanskih rokah, do hude krize, ki je spravila v resen položaj občinsko upravo in grozi, da prevzame občinske posle komisar prefekture.

Občinski svet v Ronkah je pred meseci zašel v latentno krizo, ko je prišlo do diskusije o konzorciju za letališče v Ronkah. Takrat se je Krščanska demokracija znašla sama na enem bregu medtem ko so bili socialni demokrati, socialisti in komunisti ter nekateri neodvisni na drugem. Popolna izolacija politike Krščanske demokracije v Ronkah bi marsikoga dovedla do razmišljanja, predstavnike Krščanske demokracije pa ni spametovala. Ko je prišla na vrsto diskusija o proračunu za leto 1958, ugotavljanje obdavčljivosti občanov za družinski davek, kakor tudi napeljava vodovoda, so se znašli demokristjani še bolj v stiski, ker so se odborniki socialne demokracije in neodvisneži uprli politiki večinske stranke. Spor se je tako zaostril, da Krščanska demokracija ni videla drugega izhoda, kot da je svojim odbornikom ukazala, naj podajo ostavko v upanju, da bo s tem povzročila krizo v občinski upravi in imenovanje prefekturnega komisarja. Izbrala je raje to pot, kakor pot sodelovanja z drugimi predstavniki v občinskem svetu, ki so želeli socialni napredek v občini in rešitev nekaterih važnih vprašanj, kot bi bilo v interesu prebivalstva.

Ker socialdemokratski odborniki in neodvisneži niso podali ostavke, s tem še ni bil napravljen noben usoden korak, ki bi dovedel do imenovanja komisarja, kar bi bila najslabša in najbolj nedemokratična rešitev položaja v občinski upravi.

Demokratična javnost v tej občini pričakuje, da se bodo socialdemokratski odborniki in neodvisneži zavedali svoje odgovornosti in se spomnili svojih besed, da bodo delali v korist občinarjev in da bodo z vso odgovornostjo vodili politiko, ... bo v interesu prebivalstva.

Dogodek ima na prvi pogled sicer brezpomembno vrednost, venčar je velike politične važnosti, če pomislimo, da nas do bližnjih parlamentarnih volitev ne loči niti pol leta. KD se je pokazala nesposobno rešiti številna važna vprašanja v občini, zaradi tega je raje izbrala nedemokratično pot, ki naj bi dosedla do imenovanja komisarja, kot da bi prepustila upravo drugim, ki so sposobnejši od nje. S tem se vidi, kolikšna je njena privrženost demokratičnim načelom. Prihodnjo spomlad bodo italijanske množice po tem in po drugih dejanjih (glej San Marino) laže sodili njeno politiko.

«Naši ljubi otroci» 4. nov. v Prosvetni dvorani

SNG iz Trsta bomo imeli ponovno v gosteh v ponedeljek 4. novembra, ko bo nastopilo z novim delom, in sicer komedijo Nicole Manzarija «Naši ljubi otroci», katere premiera je bila šele preteklo soboto v Trstu. Prva predstava bo ob 16.15, druga pa zvečer ob 20. uri. Cene vstopnic so sledeče: prvi prostori 250 lir, drugi 120 lir, stojišča 100 lir. Prodaja vstopnic na sedežu ZSPD v Ulici Ascoli 1 in v kavarni Bratuš.

—«»—

V nedeljo v Portogruaru

Mami De Bortolo bodo odkrili spomenik

V nedeljo 3. novembra bodo na pokopališču v Portogruaru člani ANPI odkrili spomenik znani junaški ženi Furlanije mami de Bortolo, ki počiva na tamkajšnjem pokopališču. Pokojnica je pri strašnem pokolu, ki so ga napravili 25. avgusta 1944. leta nemški nasilneži v Torlanu, izgubila kar devet družinskih članov. Za svoje junaštvo je bila pokojnica tudi odlikovana.

—«»—

Preplah v drogeriji

Kristal na izložbenem oknu se je razbil z velikim truščem

Kupci, ki so v četrtek popoldne bili v drogeriji Bruna Cocianija v Ul. Oberdank (palača INPS), so bili priče neverjetnemu dogodku, ki je marsikateremu dvignil lase. Ob 17.30 se je z močnim pokom razbil kristal na izložbenem oknu. Prisotni, kakor tudi lastnik drogerije, so prepričani, da je moral nekdo ustreliti v izložbo. Morda je tudi kakšen otrok vrgel v izložbo kamen in potem zbežal. Ni pa izključena možnost, da je kristal počil sam od sebe zaradi kdo ve kakšnih sil, ki delujejo v njem. Na kraj dogodka je takoj prišla policija, ki je pregledala lokal, vendar krogle ali kakšnega drugega predmeta, ki bi kristal razbil, ni našla nikjer. In vendar so Cociani kakor njegovi klienti prepričani, da se kristal ni razbil sam od sebe. Kaj je potem povzročilo tolikšen pok in preplah ljudi?

—«»—

— KINO —

CORSO. 16.30 in 20.30 «Vojna in mir», A. Hepburn, M. Ferrer, vistavision in v barvah.

VERDI. 16.30; «London kliče severni tečaj», D. Adams, C. Jurgends, v cinemascopu in v barvah.

VITTORIA. 17.15: «Kongres se zabava».

CENTRALE. 17.00: «Zlati orel», A. M. Ferrero, F. Latimore, v cinemascopu in v barvah.

MODERNO. 17.00: «Ulisse», S. Mangano, K. Douglas.

Priprave za volitve v ladjedelnici v Tržiču

Kandidati FIOM za člane v notranje komisije CRDA

Tajništvo FIOM je objavilo liste kandidatov za bližnje volitve notranje komisije v treh oddelkih CRDA v Tržiču, ki bodo v tem mesecu:

Ladjedelnica (delavci): Raffaele Franco, Marcello de Fabris, Sergio Parenzan, Ruggiero Cipriani, Karel Cernic, Umberto Clapis, Pellegrino D'Acerno, Egidio Meneghini, Mario Cechet, Romano Sopracase, Giuliano Tartano, Candido Millussi, Lorenzo De Meio, Edoardo Modari, Amadeo Salvetere, Romualdo Benci. Uradniki: Giobatta Tomasin.

Oddelek Omfa (delavci). Osiride Bressan, Leopoldo Ginaldi, Bruno Tolar, Giusto Moro, Giordano Bressan, Rino Raccanello, Giovanni Magna, Germanno Verginella, Augusto Blason. Uradniki: Vittorio Semola, Giovanni Oblach.

Elektromehanična delavnica: Bortolo Raggazzi, Luciano Riccobon, Narciso Pellos, Silvestro Tonizzo, Giovanni Martinelli, Carlo Laurenti, Duilio Bori, Giuliano Frandolic Bruno Miniussi.

Seja odbora trgovinske zbornice

Iz krožnega sklada dobili nad milijardo lir posojil

Carini v Gorici naj se prizna pravica do ocarinjenja živine, ki jo uvažamo iz Jugoslavije

Na zadnjih sejah je odbor trgovinske zbornice v Gorici razpravljal o nekaterih gospodarskih vprašanjih, ki se neposredno tičejo naše pokrajine. Govorili so tudi o krožnem skladu za Trst in Gorico. V okviru tega sklada so za razvoj gospodarstva naše pokrajine nakazali do 31. julija letos posojil za eno milijardo in 237 milijonov lir, s katerimi so bile zgrajene nekatere tovarne in razni obrati, v katerih je dobilo zaposlitev večje število goriških delavcev.

Razpravljali so tudi o možnosti, da se pri pooblaščenem ministrstvu v Rimu doseže, da bo goriška carina imela pravico do uvoza določenega števila konj in goveje živine, ki jih uvozimo iz Jugoslavije. Ministrstvo je namreč oškodovalo Gorico v korist Trsta. O tem je bilo govora tudi na seji občinskega sveta v Gorici, ko sta svetovalca leve opozicije predložila interpelacijo, v kateri sta zahtevala, naj se Gorici prizna pravica do uvažanja živine.

Odobrili so namestitev nekaterih bencinskih črpalk v raznih krajih pokrajine, določili vsoto 100.000 lir za razstavo furlanske upodabljajoče umetnosti v Vidmu, izplačali nekaj nad sedem milijonov lir za gradnjo poslopja trgovinske zbornice v Ul. Diaz in govorili o nekaterih vprašanjih, ki se tičejo obmejnega prometa med Italijo in Jugoslavijo.

Športni dnevnik

Italijansko nogometno prvenstvo

Juventus in Fiorentina pred težko preizkušnjo

Triestina v Monzo z oslabljenim moštvom in brez velikih izgledov

V 9. kolu italijanskega nogometnega prvenstva A lige se bodo sestale naslednje enajstorice: Atalanta - Padova, Bologna - Roma, Inter - Verona, L. R. Vicenza - Juventus, Lazio - Fiorentina, Napoli Spal, Torino - Milan, Genoa - Alessandria, Udinese - Sampdoria.

V ospredju pozornosti so tokrat vsaj štiri od devetih srečanj in to iz povsem različnih razlogov. Trenutno najbolj kvotirani enajstorici Juventus in Fiorentina bosta postavljeni pred težko preizkušnjo, kar velja se posebno za Fiorentino, za katero je bil rimski Lazio v Rimu vedno nevaren, tokrat pa je še toliko bolj, ker se bo skušali oddolžiti za nedeljski poraz v lokalnem derbyju. Juventusovo potovanje v Vicenzo se zdi na prvi pogled manj tvegano, toda znano je, da je prav Lanerossi že neštetokrat poskrbel za povsem nepričakovane rezultate, pa naj si bo doma ali pa na tujih igriščih.

Tretji iz zgornjega doma je Napoli, ki se bo tokrat prav gotovo hotel okoristiti z dejstvom, da Juventus in Fiorentina igrata na tujih igriščih in se z zmago nad Spalom na svojem igrišču povzpeti Juventusu za hrbet, obenem pa oddolžiti svojim vročim navijačem za kar dva zaporedna in povrhu še občutna poraza. Toda Napoli se bo moral kar precej potruditi, ker je Spal znan lovec na remije.

Tretje iz trojice Juventusovih zasledovalcev je Roma, toda na papirju ji 9. kolo prav gotovo ni naklonjeno. Njena pot v Bologno je negotova iz dveh razlogov: prvič ker si Bologna nikakor ne sme privoščiti še enega poraza na svojih tleh in drugič ker je že nekaka tradicija, da ima izmenjava trenerja v moštvih vedno nekakšno magično mogoč, pa čeprav le trenutne vrednosti. Kot smo že poročali je jugoslovanski trener Bologne podal ostavko na mesto trenerja A moštva in bo prevzel vodstvo juniorskih ekip. Vzrok njegovi ostavki je baje v tem, da pri igralcih ni znal utrditi moralnega duha, kar je poleg dajanja tehničnih in taktičnih lekcij ena izmed poglavitnih nalog trenerja. Njegovo mesto je prevzel začasno njegov dosedanji pomočnik Sanson, ki je ta teden vadil s sekundiranjem Benčiča, za novega stalnega trenerja pa bodo verjetno najeli Madžara Sarosija, ki je v preteklosti tudi že večkrat okusil grenko izkušnjo Benčiča.

In končno je tu še tekma med Torinom in Milanom, ki po svojem pomenu sliči srečanju med Bologno in Romo. Torino mora zmagati, ker se bo sicer tudi Marjanovičev položaj zamajal (v Italiji je že pač taka praksa...), Milan pa tudi potrebuje točke, da si popravi za državnega prvaka kaj malo laskavi položaj na lestvici. Torinova naloga bo seveda težka, ker se zdi, da se Milan res vrača v svojo staro formo, če smemo verjeti njegovi zmagi 4:2 nad Rapidom v Zuerichu.

Toda tudi ostala srečanja niso brez privlačnosti. Ali bo Alessandria tudi v Genovi potrdila svojo trenutno dobro formo? Bo Sampdoria v Vidmu lahko dosegla kaj več kot samo časten poraz? Na ti dve vprašanji odgovor ni tako enostaven. Manj težki nalogi bosta verjetno imela Inter proti Veroni in Atalanta proti Padovi.

V B ligi bo prav gotovo tudi prišlo do znatnih sprememb na lestvici kjer sledi vodečemu Tarantu (10 točk) kar pet enajstoric z 9 točkami. Osrednja tekma 8. kola bo vsekakor v Comu med domačim Comom in Tarantom, ki bo Taranto verjetno spravila ob prvo mesto, če pa ne, bo to pomenilo, da ima Taranto vse dokumente v redu za resno kandidiranje na A ligo. Toda podobnih srečanj je še več, na primer med Brescio in Pratom, Modeno in Cagliarijem, Marzottom in Venezio ter seveda med Simmenthalom iz Monze in Triestino.

Tržaška enajstorica preživlja kritično obdobje. Po dobrem začetku se je nenadoma znašla v tehničnih, moralnih in fizičnih težavah, ki znajo imeti dalekosežne posledice, če ne bodo kmalu premagane. Dejstvo je namreč, da tržaški ligaš ne more računati na večje število svojih standardnih igralcev, ki so poškodovani ali pa bolni. Tako bo tudi v Monzi zanesljivo igrala brez branilca Bellonija, veliko vprašanje pa je, če bodo lahko nastopili Castano, Varglien, Olivieri, Attilli in sam Milani, ki se je na zadnjem treningu potolkel. Seveda vsi ti ne smejo manjkati, toda dovolj je da manjka poleg Bellonija še Varglien in Triestina je brez hrbtenice, brez Olivierija in Milanija pa tudi brez napada. Monza je na svojem terenu zelo nevaren nasprotnik in če bo v sedanjih pogojih Triestini uspelo rešiti vsaj eno točko, bo to že uspeh, ki tudi sicer ne bi prejudiciral njene kandidature na prvo mesto, ki pa bi v primeru poraza znatno izgubila na svoji realnosti.

Zaostala prvenstvena tekma iz 6. kola

Genoa-Sampdoria 3:1

Za prvo zmago Genoe v letošnjem prvenstvu ima največ zaslug odlični Urugvajec Abbadie

GENOA, 1. — V zaostali nogometni tekmi A lige je v lokalnem derbyju Genoa premagala Sampdorio z rezultatom 3:1 (1:1). Gole so dosegli: v 23' Firmani (Samp.), v 40' Firotto, v drugem polčasu v 1' Corso, v 30' Leoni.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

Genoa: Franci; De Angelis, Becattini; Viciani, Carlini, Delfino; Firotto, Abbadie, Corso, Leoni, Frignani.

Sampdoria: Rosin; Farina, Sarti; Marocchi, Bernasconi, Vicini; Mora, Ocwirk, Firmani, Recagno, Conti.

Tekma se je začela v hitrem tempu in vratar Genoe je moral posredovati že v prvi minuti. V 11' je Corso zamudil lepo priložnost. V 14' je Firmani streljal ob drogu, v 20' pa je Rosin odklonil v kot nevaren strel Coste. V 23' je Recagno podaljšal žogo do Firmanija na krilu, ta pa je v naletu ostro in neubranljivo streljal v mrežo. Sledili sta lepi akciji Genoe v 28' in 34' nato pa v 40 izenačenje. Frignani je zaposlil Abbadia, ki je vrnil žogo Frignaniju. Njegov center je ponovno prestregel Abbadie in z močnim strelom pogodil drog. Pritekel je Firotto in brez težav zatresel mrežo.

V drugem polčasu je že v 1' po krasni Abbadijevi akciji povedel Genoo v vodstvo Corso. Sampdoria se ni udala, ko pa je v 6' izgubila zaradi poškodbe Vicinija, so se njeni izgledi na uspeh zmanjšali. Genoa je poslej vedno močneje ogrožala Rosinova vrata in dve lepi akciji Corsa v 20' in Delfina v 29' bi se kmalu zaključila uspešno. Gol je visel v zraku in v 30' ga je dosegel Leoni s strelom iz daljave 20 m v sam zgornji trikot. V 32' je zamudil lepo priložnost Firotto, nato pa se je do kraja Genoa organizaron branila, Sampdoria pa brezuspešno napadala.

Svojo prvo zmago v letošnjem prvenstvu je Genoa povsem zaslužila. Najboljšega moža je imela v Abbadieju, zelo dobra pa je bila obramba in krilska vrsta.

Atalanta-Padova	1 X
Bologna-Roma	1
Inter-Verona	1
L. R. Vicenza-Juventus	X 2
Lazio-Fiorentina	1 X 2
Napoli-Spal	1
Torino-Milan	1 X
Simmenthal Monza - Triestina	1 X
Reggiana - Fedit R.	1
Siracusa - Reggina	X
Como - Taranto	1 X 2
Siena - Livorno	1

Ker bodo ta teden kar tri od tekem, vključenih v stavni stolpec, odigrali v ponedeljek (Udinese-Sampdoria, Genoa - Alessandria in Marzotto - Venezia), bodo nagrajeni zmagovalci z 12 in 11 točkami.

Sarosi pri Bologni od prihodnjega torka

BOLOGNA, 1. — Vodstvo Bologne je uradno sporočilo, da je funkcijo trenerja A moštva poverilo dr. Giorgiu Sarosiju, ki bo prevzel funkcijo prihodnji torek.

Postavo Bologne za tekmo z Romo bo določil provizorični trener Sansone po posvetovanju s tehničnimi svetovalci Schiavijem in Vallejem.

* * *

MADRID, 1. — V sredo bo na stadionu Santiago Bernabeu v Madridu nogometna tekma med Španijo in Turčijo.

Hitra hoja na 100 km od Lugana do Lecca

Angležz Misson pred Thompsonom Med Italijani najboljši Pamich

Thompson je vodil do 82. km - Samo 11 tekmovalcev na cilju v maksimalnem času

LECCO, 1. — Angležz Ton Misson je zmagal v 36. izdaji hitre hoje na 100 km od Lugana do Lecca s časom 9.40'03" s povprečno hitrostjo 10,347 km na uro. Drugi je bil Angležz Don Thompson z zaostankom 9'07", tretji pa Sved Ake Soederlund z zaostankom 12'12" Rekord proge ima še vedno Francoz Hubert iz leta 1952 s časom 9.31'03".

Ob 5. uri zjutraj je startalo v Luganu 47 tekmovalcev, od katerih 16 inozemcev in 31 Italijanov. Razen Ljungreena so manjkali še Sved Nilsson, Francoz Maggi in Švicar Barras.

Začetek je bil zelo oster in Angležz Thompsson, Misson in Checkley so takoj prevzeli vodstvo. Sledil jim je Ake Soederlund. Pri 13,3 km je bil vrstni red isti, od Italijanov pa je bil na 6. mestu Nava z zaostankom 6', medtem ko je Pamich zaostajal za 8'30". Na prehodu čez mejo v Italijo je imel Thompson 30" naskoka pred rojakom Missonom. Checkleya pa je prehitel Ake Soederlund, ki je zaostajal za prvim za 3'18". Med Italijani je bil prvi Rota z zaostankom 13'15", Pamich je bil šesti z zaostankom 14'9". Povprečna hitrost je dosegla okrog 12 km na uro in Thompson je še povečal tempo. Pri 32. km je imel 1'30" naskoka pred Missonom, 5'15" pred Ake Soederlundom, 9'05" pred Checkleyem. Sledili so v kratkih medsebojnih razdaljih Italijan Pamich, Manzoni in Rota z zaostankom 18'10" itd. Francoz Hubert je zaostal že za dobre pol ure.

Skozi Mariano (48,8 km) so šli tekmovalci v naslednjem vrstnem redu: Thompson, Misson z zaostankom 2'50", Ake Soederlund 10'20", Checkley 10'50", Pamich in Manzoni 27' in 40". Thompsonova hoja je bila še vedno prožna in njegov tempo je bil za 30' hitrejši od predvidenega. V Seregnu (58,3 km) je imel že 4'25" naskoka pred Missonom, Ake Soederlund je zaostal za 9'50", Pamich za 28'10", Checkley za 30'5", sledili pa so Erik Soederlund, Manzoni, Rota, Angiolleti, Hubert z zaostanki več desetin minut.

Na Thompsonovem obrazu so se medtem že začeli risati znaki utrujenosti, čeprav prave krize se ni imel. Njegov tempo je začel popuščati in rojak Misson se mu je začel polagoma približati. Pri Usmate (73,8 km) je zaostajal le še za 3'20". Tudi Ake Soederlund je pridobil nekaj sekund, Pamich pa je bil četrti z zaostankom 33'5". Zelo je napredoval tudi Manzoni, ki se je pomaknil na peto mesto z zaostankom 35'40".

Do odločilnega preobrata je prišlo na tričetrtini proge. Angležz Mison, ki je stalno napredoval, se je pri 80. km približal Thompsonu na 300 m, pri 84. km ga je dohitel in v hitrem tempu pustil za seboj. Thompson se ni mogel več upirati izrednemu ritmu svojega rojaka. Pri 88. km je imel Misson že 40" naskoka, ki ga je stalno povečal vse do cilja, kjer je znašal kar 9'07".

V maksimalnem času je prišlo na cilj samo 11 tekmovalcev, od katerih 6 inozemcev in štirje Italijani, med katerimi je bil najboljši Pamich, ki je letos prvič nastopil na tem tekmovanju.

Uradni vrstni red:

1. Ton Misson (Anglija 9.40'03".
2. Don Thompson (Ang.) 9'07",
3. Ake Soderlund (Švedska) 12'12",
4. Pamich (It.) 39'50",
5. Manzoni (It.) 41'42",
6. Checkley (Angl.) 53'15",
7. Rota (It.) 56'29",
8. Soderlund Eric (Švedska) 02'54,
9. Algeri (It.) 1.19'55",
10. Hubert (Fr.) 1'211.nm.)S.),
10. Hubert (Fr.) 1.21'10",
11. Angliolettі (It.) 1.24'07".

TENIS

Italija - Nemčija 1:1 za pokal švedskega kralja

BERLIN, 1. — Po prvem dnevu teniškega dvoboja med Nemčijo in Italijo za pokal švedskega kralja, je rezultat 1:1. V prvi igri je Pietrangeli premagal Huberja s 3:6, 6:3, 3:6, 6:1, 6:2, v drugi igri pa je Nemec Bungert premagal Sirolo s 4:6, 6:1, 5:7, 6:4, 6:4.

—«»—

Raicevich umrl

RIM, 1. — Danes ob 19.20 je v Rimu umrl bivši svetovni prvak v grško-rimski rokobobi Tržačan Giovanni Raicevich.

Raicevich se je rodil v Trstu 10. junija 1881.

BOKS

VANCOUVER, 1. — Svetovni prvak srednjeteže kat. Archie Moore je premagal devetega na svetovni lestvici Bobbyja Mitchella s knock-outom v peti rundi.

V ponedeljek od Bergama do dirkališča Vigorelli

5 tujih in 5 domačih dvojic na startu za pokal Baracchi

Baldini in Coppi vestno trenirata - V nedeljo mednarodni omnium v Bresciji

BERGAMO, 1. — Ercole Baldini in Fausto Coppi sta se danes pripravljala v Novi Ligure za dirko dvojic za pokal «Baracchi», ki bo v ponedeljek. Vadila sta predvsem tehniko izmenjav. Jutri bosta prevozila pot od Novi Ligure do Milana, v nedeljo pa od Milana do Brescie.

Od ostalih udeležencev dirke za pokal «Baracchi» bosta Spanca Poblet in Massip prispela v Milano v soboto zjutraj z letalom, za soboto popoldne pa je potrjen prihod, prav tako z letalom, francoske četvorice Anquetil, Darrigade, Bobet in Bouvet. Belgijca Impanis in Vlaeyem sta najavila svoj prihod za nedeljo zjutraj. Švicarja Graf in Vaucher pa za nedeljo ob 11. uri.

V Bresciji se bodo vsi ti udeleženci mednarodnega kolesarskega omniuma za mostva, ki bo obsegel tri discipline: hitrostno vožnjo, krog na km z letečim startom, in avstralsko ekipno vožnjo na 4 km. Nastopili bodo: Coppi, Baldini, Moser, Ronchini, Anquetil, Darigade, Bobet, Bouvet, Graf, Poblet, Vaucher, Massip.

Udeleženci dirke «Baracchi» se bodo nato preselili v Bergamo, kjer bo v ponedeljek kmalu po 12. uri start prve dvojice. Prvič v Italiji bodo kolesarji startali z dvignjenega lesenega podija.

Prihod cestnega dela dirke bo na dirkališču Vigorelli, dirkališčni del pa bodo v primeru dežja prenesli v sportno palačo. Točkovanje za cestno vožnjo in dve dirkališčni disciplini bo naslednje:

Cestna dirka: 1. dvojica 48 točk, druga 40, tretja 32, četrta 24, peta 16, šesta 8, sedma 4, osma 2.

Krog na kronometer. 1. dvojica 20, naslednje pa 19, 16, 14, 12, 10, 8, 6.

Avstralska vožnja na 4 km: od 1. do 8. dvojice: 20, 18, 16, 14, 12, 10, 8, 6.

AVTOMOBILIZEM

Behra najhitrejši med poskusi v Caracasu

CARACAS, 1. — Danes so se začele poskusne vožnje za veliko avtomobilsko nagrado Venezuele. Najhitrejši je bil Francoz Jean Behra z avtom Maserati, ki je dosegel povprečno hitrost 142.356 km. Sledila sta mu Italijan Musso in Amerikanec Hill, oba s Ferrari. Večina pilotov se je pritožila zaradi nevarnosti, ki jih nudi proga in so zahtevali, da ta dirka ne sme veljati za svetovno prvenstvo pilotov.

Eden izmed organizatorjev dirke v Venezueli Marcello Jambertone je sporočil, da bo avtomobilska dirka za veliko nagrado Brazilije 1. dec. v San Paolu in da so udeležbo že zagotovili svetovni prvak Fangio, Francoz Behra, Amerikanec Schell in Italijan Scarlatti.

VATERPOLO

MILANO, 1. — Znani vaterpolist Rubini, član ekipe Rome in večkratni državni reprezentant, ki v zimskem času trenira košarkarsko moštvo Simmenthala, bo zapustil svoj dosedanji klub in verjetno pristopil k neki ligurski ekipi.

Odgovorni urednik
STANISLAV HENKO
Fiska Tiskarna zavoda ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ
Danes 2. in jutri 3. t. m. barvni film:
«Kurtizana iz Babilonije»
Nastopa Ricardo Montalban

KINO PROSEK-KONTOVEL
ponovi danes ob 19.30 uri
Metro barvni film:
«Roparji»

LOJZ KRAIGHER

KONTROLOR ŠKROBAR

Roman 95.

Da sem pustil Filiko, ga mora veseliti. Tako mu je vseeno gotovejši njen glas. — In ko bi me ujel za Juliko — vsaj začasno — bi imel tudi mene v žepu!

Ti pa si mislil, Arnošt, da prekaniš njega! Posmuliš se okrog hčera, vzbudiš skomine in lepo upanje — po tej klofuti? — Župan ne bo toliko pazil nate — če voliš proti njemu, ti morda ne bo tako zameril.

A kaj je zate Juliki? Ali te ni dovolj odločno odklonila? — Grom in peklo! Tako predrzna more biti le domišljava Nemka, posilinemka! — Sicer je res, da pride bolj župan v poštev. Če uspavaš njega...

Mučno mi je. Slabe slutnje me navdajajo... Da bi jo vrag vzel — vso politiko!

Piti, ljubiti, peti —
to se pravi živeti!

Vendar: — kakor da sem zbolel ob tem življenju...

Berta se me je ogibala. Zadnji teden pred božičem pa vstopi neko jutro zdajci k meni v sobo.

Bil sem že napravljen za odhod.

Z eno roko na kljuki, v malomarni pozi, po strani, da je videti nerodni obris nosnega telesa, me gleda mrzlo, z modrikastimi, ohlapnimi lici, zateklimi ustnicami, in namigne z lahno kretnjo na svoje stanje:

«Če porodim — kje se naj oglasim za alimente? Tudi jaz pri Filipini?»

Gledam jo ves začuden...

«Faniko je izplačala; Ernesta je odkupila v Celju...»

«Ernesta?»

«Stari Šilečki, njegovi materi, je dala poldrugi tisoč, da se odpove pravicam... Stara Šilečka je bila tudi že vložila tožbo.»

Njen smeh je zdaj očitno zloben.

«Stara Šilečka» pa mi je pognala vso kri v obraz. — Moj bog, tudi ta sramota je odkrita!? Arnošt, ljubitelj lepih žensk, don Juan in zapeljivec, junak deklet – ima otroka — s staro babo! Fej, moj ljubi!...

V zadregi se obrnem proč in zarohnim srdito:

«Daj mi mir! Izgubi se!»

«Dobro srečo s Filiko! Za to ne more nihče, če ga srce vleče k starim babam!...»

Zadnje tedne sem se bil še bolj vdal pijači; zdaj sem naravnost pijančeval. Novica, da je Filipina tudi Šilečko izplačala, me je potrla. Kdaj je to storila? Zdaj, ko sem jo zapustil? Ali prej že, ko se je nadejala, da jo vzamem? — Tako strašansko zadolženega sem se čutil pred Filipino, da mi je naravnost otrpnila vsa moč in volja. In toliko hvaležnosti je vstalo v meni, da bi pokleknil pred njo in ji poljubil rob obleke. Obenem se mi je vzbudila zavest, da imam pri nji svoj dom in svoje zavetišče, tako mogočno, da me je vleklo k nji kot izgubljenega otroka na ljubeče prsi materinske.

Šilečko je brez dvoma napeljala Fanika na Filipino. Po nji so tudi zvedeli ljudje.

Rdečica sramu me je oblivala zaporedoma. Kam bi skril sramoto? — V vino sem jo skril. Krokal sem do blaznosti...

Milika mi je pisala, zakaj da ne pridem. Zadnjih pisem že nisem več odpiral. — Celo Cilika mi je pisala jokavo pisemce... Kako bi ti pomagal, revica? Boga zahvali, da so naju splašili še dosti zgodaj! Če pa si kot Plojeva Šolasta, se ti prav godi!...

Razen tega še te preklicane volitve! Slovenci so izdali geslo, da gredo volit na vsak način. Hoteli so prešteti svoje čete, da bi imel priziv pozneje učinkovitejšo podlago.

Dr. Žižek me je ujel na cesti:

«Gospod kontrolor! Približajte se zopet Strausovki! Vsaj do volitev! Prosim vas! Saj potem... Ko bi se ne mogli rešiti, vam jaz pomagam. Žrtvujte se — še teh nekaj tednov!»

Zame bi bilo pametneje, da se ji prav teh neka' tednov še ne približam. Ne mogli bi pričakovati, da jim prinesem dva glasova; pa bi izgubil to neprijetno važnost, ki mi dela toliko preglavice. Tako zelo bi ne pazili name. Laže bi se izjeguljil, Arnošt!

Sklenil sem, da ne naredim nobenega koraka. — A na tihem me je vleklo domotožje, hrepenenje je drhtelo v meni. Nehote so se mi ozirale oči po njenih oknih.

Kadar je človeku odločitev težka, trenutek usodepoln; kadar je tvoj osebni prid v nasprotju z zahtevami poštenja in značajnosti, negotovost v tvoji duši na vrhuncu — takrat bi si želel, da te zopet prime mati za roko in te popelje varno skozi izkušnjave in neprilike...

Dan pred božičem dobim iznenada pisemce od Filipine:

«Dragi! Zvečer bom sama. Pridi k meni, če nisi že oddan!»

Šel sem. — Drevesce je imela; hladno večerjo, buteljke, samovar — vse pripravljeno sijajno, ko da bi ne bila prav nič dvomila, da pridem. Kaj bi storila od obupa, če bi me ne bilo?...

Vajenca in deklo je bila poslala za praznike domov.

Ko so se zaiskrile lučke na drevescu, me je objela in se razjokala od veselja:

«Hvala ti, da si prišel! — Drugo leto, upam, ne bom več sama...»

Mislila je na otroka... Po črti njenega telesa si ga že lahko slutil. A kakor mi je bil pogled na Berto zoprn, me je tu navdušil. Ali je to znamenje, da sem čutil tukaj stvor ljubezni, tam pa komaj greha nezaželeni sad?...

(Nadaljevanje sledi)